

www.Celvezi.lv

Eiropa – LIETUVA – AUKŠTAITIJA
(Raubonis) – **BIRŽI – ROKIŠKI –**
Kriauni – Stelmuže – ZARASI

CEĻVEDIS PA MARŠRUTU

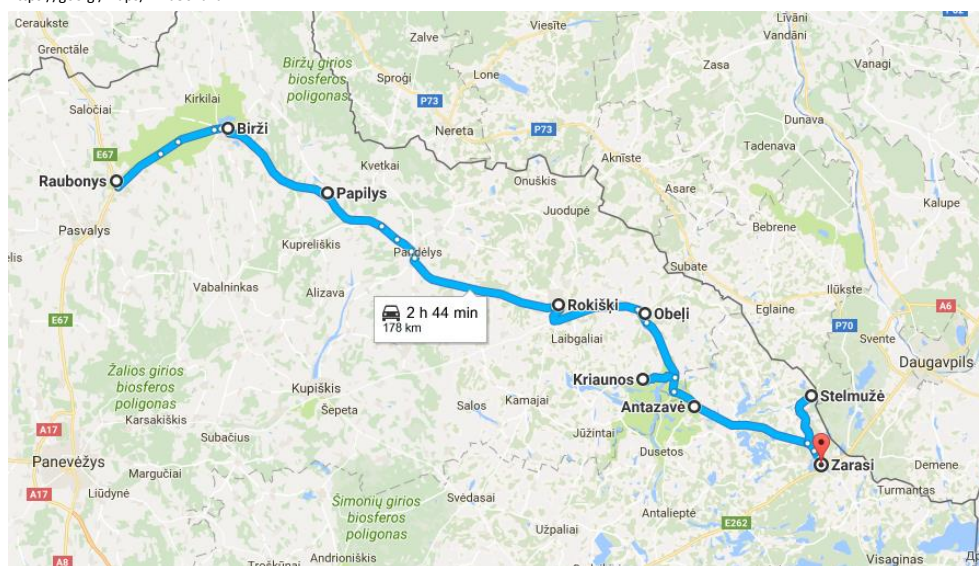
Ceļveža versija 06.05.2019.

Visi www.Celvezi.lv lejupielādējamie faili ir A4 formātā,
lai tos ir ērti izdrukāt un ņemt līdzi ceļā.

Celveja maršruts

Raubonī griežam no šosejas "Via Baltica" uz **Biržiem**. No tiem uz DA ceļš 123 ved uz **Rokišķiem**, tad vēl tālāk tajā pašā virzienā (pa ceļu 117) ir Obelji, uz Kriauniem jābrauc pa labi, tad atkal uz ceļu 117 uz Antazavi. **Stelmužē** ir dižozols un koka baznīca. Maršruts noslēdzas **Zarasos**.

<https://goo.gl/maps/RMu362aFarv>

Satura rādītājs

PAŅEVEŽAS APRIŅĶIS (Panevežio apskritis).....	4
BIRŽU RAJONS	4
Biržu reģionālais parks.....	4
Pabirže (Pabiržė)	5
Likeni (Likėnai)	5
Biržu karsta reģions.....	6
Karsta kritene "Gova ala" ("Karves ola")	7
Kirkilų ezeri un skatu tornis	7
BIRŽI (Biržai).....	9
Radzivilu dzimta	10
Rinkušķu alus darītava	12
Šaursliežu dzelzceļa komplekss	13
Rūpnīca "Biržu alus" (Biržų alus).....	13
Biržu reģionālā parka apmeklētāju centrs	14
Sv.Jāņa Kristītāja katoļu baznīca	14
Pieminekļis kritušķiem par Lietuvas neatkarību	14
BIRŽU PILS AR CIETOKŠŅA PALIEKĀM (Biržų pilis).....	15
Evaņģēliskā Reformātu Baznīca (Evangelikų reformatų bažnyčia).....	16
Širvenas ezers	16
Koka gājēju tilts (Pesķiųjų tiltas)	16
Astravas muižas pils (Astravo dvaras)	17

Papilis (Papilys)	18
ROKIŠKŲ RAJONS.....	18
ROKIŠKI (Rokiškis).....	19
Rokiškų apskate.....	21
SV.MATEJA EVAŅĖLISTA BAZNĖICA (Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčia)	21
ROKIŠKŲ MUIŽAS PILS (Rokiškio dvaras)	22
Uzņēmums „Rokiškų siers” (“Rokiškio sūris”).....	23
Pilsētas Liongina Šepkas parks.....	24
Ekspozīcija ‘Leļļu nams’ Bajoru ciemā (Lēlių namai)	25
Obelī (Obelīai)	25
Kriauni (Kriaunos).....	26
Kriaunu baznīca.....	26
Kriaunu vēstures muzejs.....	26
UTENAS APRIŅKIS (Utenos apskritis).....	26
ZARASU RAJONS	26
Antazavė (Antazavė)	28
Antazavės Dieva Providences baznīca	28
Antazavės muižas pils un parks	28
Antazavės novada sabiedriskais muzejs	29
Šņukstu skolas dendroloģiskā izziņu taka	29
Dievmātes parādīšanās vieta Kvintiškų	30
STELMUŽE (Stelmužė)	31
Vergų tornis (Vergų bokštas)	31
STELMUŽES OZOLS (Stelmužės ąžuolas)	31
Stelmužės Sv.Krusta koka baznīca (Stelmužės bažnyčia).....	32
Līgumu akmens (Velnakmens)	33
Sēļi	33
ZARASI (Zarasai)	34
Pēterburgas-Varšavas šosejas būvēšanas piemiņas zīme	35
Dominika Bukonta pieminēklis	35
Jaunavas Marijas debesu braukšanas baznīca.....	36
Zarasu novada muzejs	36
Zarasu ezers ar panorāmas tiltu un strūklaku	36
Ebreju kapi	37
Pilsētas kapi	37
Šaltupes kapela	37

Ieejas biļešu cenas un darba laiki 2019.g.

	bērnu (EUR)	stud. (EUR)	pens. (EUR)	pilnā (EUR)	I-VII: nedēļas dienas, 9-17: darba laiks
Biržu novada muzejs “Sela”	2,-	2,-	2,-	3,-	maijs-sept: III-VI: 10-18.30, II, VII: 10-16.30 okt-apr: III-VI: 9-17.30, II, VII: 9-16.30
Folkloras progr.ar alus degustāciju	--	8,-	8,-	8,-	programmas ilgums 50 min
Rokiškų muzejs Tizenhauzenu pilī	1,-	1,-	1,-	3,-	II-VII: 10-18
Stelmužės Sv.Krusta baznīca	0,50	0,50	0,50	1,-	maijs-okt: III-VI: 10-18, VII: 10-17, nov-apr: iepriekš piesakot

PAŅEVEŽAS APRIŅĶIS (*Panevežio apskritis*)

Viens no desmit Lietuvas apriņķiem, ceturtais pēc lieluma, atrodas valsts ziemeļos. Kopš 2010.g. 1.jūlija, kad tika atceltas apriņķu administrācijas, apriņķiem ir tikai teritoriālas un statistiskas funkcijas. Paņevežas apriņķis atrodas vēsturiskajā Augštaitijas novadā. Ziemeļos tas robežojas ar Latviju, austrumos un dienvidaustrumos ar Utenas apriņķi, dienvidos ar Kauņas un Viļņas apriņķiem, bet rietumos ar Šauļu apriņķi. Tajā ietilpst 6 pašvaldības - Biržu rajona, Kupišķu rajona, Panevėžas rajona, Pasvales rajona un Rokišķu rajona pašvaldības, kā arī Panevėžas pašvaldība.

BIRŽU RAJONS

Atrodas Lietuvas Z, Mūsas–Mēmeles zemienē. Platība 1493 km². 38 tk iedzīvotāju, no kuriem 98% lietuvieši, 1% krievi. Rajona administratīvais centrs – Biržu pilsēta, kur sakoncentrēta vietējās nozīmes rūpniecība. Caur rajonu tek **Apaščas un Tatulas upes** ar pietekām. **Mēmele** tek gar pašu rajona Z un A robežu (vienlaikus upe ir robeža starp Latviju un Lietuvu). Ir **17 ezeri, 2 ūdenskrātuves, 20 nelieli karsta ezeri**. 62% rajona teritorijas aizņem aramzeme, pļavas un ganības, meži aizņem 24,4% – pārsvarā egļu, jauktie un bērzu birzes. Šeit atrodas arī lielākais Lietuvā mežu masīvs (18070 ha).

Lielāko slavu ir izpelnījušies novada aldari. Birži – īsta paradīze alus mīļotājiem. Laukos ir savas kvalitātes pārbaudes metodes: pirmo alus kausu lej nevis vēderā, bet uz sola: ja pēc kāda laiciņa sēdētāji pieceļas ar visu solu pie dibena, tad alus ir gana brangs!

Biržu rajonā atrodas **Lietuvas tālākais Z punkts – Rumbu ciems**. Tur 18.gs. pēc asiņainām kaujām lietuvieši un zviedri draudzīgi iestādījuši **trīs ozolus**, lai strīdi nekad vairs neatsāktos. Saglabāties tikai viens no tiem.

Tepat netālu ~100 m garš **Memeles stāvkrasts**, kas sasniedz 11 m augstumu.

BIRŽU REGIONĀLAIS PARKS

➤ <http://www.birzuparkas.lt/> (lt, en, lv) Rotušės 10, LT-41175 Biržai, +370 450 35 805 birzai@rpd.w3.lt

Izveidots 1992.g. lai pētītu un saglabātu karsta parādības. Tā lielākā daļa Biržu rajonā, mazākā – Pasvaļā rajonā. Kopumā dabas parkā jau uzskaitītas ~6500 karsta kritenes un rodas arvien jaunas. Parka garums ir 25 km, tā platums ir no 9 km līdz 0,5 km. Kopējā platība 14569 ha. Dabas parkā ir 17 dabas liegumi un viens kultūrvēsturiskais rezervāts, kas ietver Biržu pili.

>>>>>>>>>>>>>>>>>>> Par Biržu reģionālo parku <<<<<<<<<<<<<<<<<<<

Pa kreisi no šosejas:

PABIRŽE (*Pabiržė*)

Baznīca, pie tās pieminēklis dižkungaitim Vitautam un bīskapam Motejem Valančum. Netālajā pakalnā atjaunoti 18.gs. arhitektūras pieminēkli – **bijušais zvanu tornis un kapliča**.

Daiļdārzs. Šeit dzīvo Aldona Jaronīte, kuru pazīst visā Lietuvā. Pie viņas ved ārzemju grupas un par viņu gatavojas izdot grāmatu. Aiz mājas, dārzā atrodas šīs sievietes 30 gadu darbs – ar lāpstu izraktie **dīķi**, kuros jūlijā zied sārtas ūdensrozes. Starp dīķiem izveidotas pastaigu tacinas un solīni.

Pabiržos dzimis komponists un diriģents A.Burdjūns.

[illegible]

Aiz Pabiržes vēl uz priekšu pa Likenu gatvi:

LIKENI (*Likénai*)

Drusku nost no šosejas, pa kreisi no tās.

Šeit esošo **Smardones avotu** ūdens ārstnieciskā iedarbība zināma un tiek izmantota jau kopš 16.gs. 1816.g. lietuviešu ārsts T.Grotus izpētīja avotus un zinātniski apstiprināja to vērtību. 1890.g. Likenos izveidots medicīniskais centrs

un tagad ir balneoterapijas kūrorts. Ar dažādām slimībām (nervu sistēmas un kustību traucējumiem, vielmaiņas problēmām) sirgstošo ļaužu ārstēšanai izmanto sulfūra minerālūdenus un ārstnieciskās dūnas.

[illegible]

Biržu karsta reģions

Šeit skatāms karsta procesu rezultāts. Visai Biržu apkārtnē ir interesanta ģeoloģiskā uzbūve – sekļajos ģipša slāņos pazemes ūdeņi izskalojuši alas, kas veido pazemes labirintus. Tajos vietumis ir pazemes upes un ezeri. Kur izskalojumi tuvāk virszemei, tur veidojas iegruvumi. Lietuvā ir ~200 lielas karsta kritenes.

KARSTA KRITENE "GOVS ALA" ("Karves ola")

Braucot no Pabiržiem pavisam netālu pirms Biržiem, norāde “*Karves ola*” rāda, kur jāgriež pa kreisi.

Govs ala (jeb govju bedre) ir lielākā Lietuvas karsta kritene, tās virszemes platība ir 120 m², bedres dziļums 10 m. 1964.g. tās dziļums bija 12 m, 1986.g. – 9 m. Kritenes dibenā 1,5 m dziļš ezers ar nemainīgu ūdens temperatūru. No šejienes aiziet plaisas veidodamas 46 m garu alu. Bedre atrodas Karaimišķu dabas liegumā.

[illegible]

KIRKILU EZERI UN SKATU TORNIS

<http://www.visitbirzai.lt/lv/sinkholes> lv

8 km uz ziemeļiem no Biržiem atrodas aktīvas karsta parādības teritorija (1137 ha). **Kirkiļu ezeri** ir unikāls ainavas elements, vienīgais tāds Baltijā. Dažreiz, zināmos apstākļos, vasarā tie krāsojas dažādās krāsās. Šie karsta ezeriņi ir īpaši pievilcīgi ar līkumainajiem krastiem, skaistajām pussaliņām, sašaurinājumiem, līčiem un salām. Ļoti daudz kriteņu iegruvušas dziļāk par gruntsūdens līmeni, tādēļ tās pārvērtušās par ezeriņiem. Ezeru teritoriju veido vairāk nekā 30 savienoti ezeriņi, kuru platība ir lielāka par 4 ha. Visvairāk uz ziemeļiem esošā **Līdža bedre** ir atvērusies 1915.g., tā ir apmēram 50 m gara, tomēr vietām sasniedz pat 11 m dziļumu.

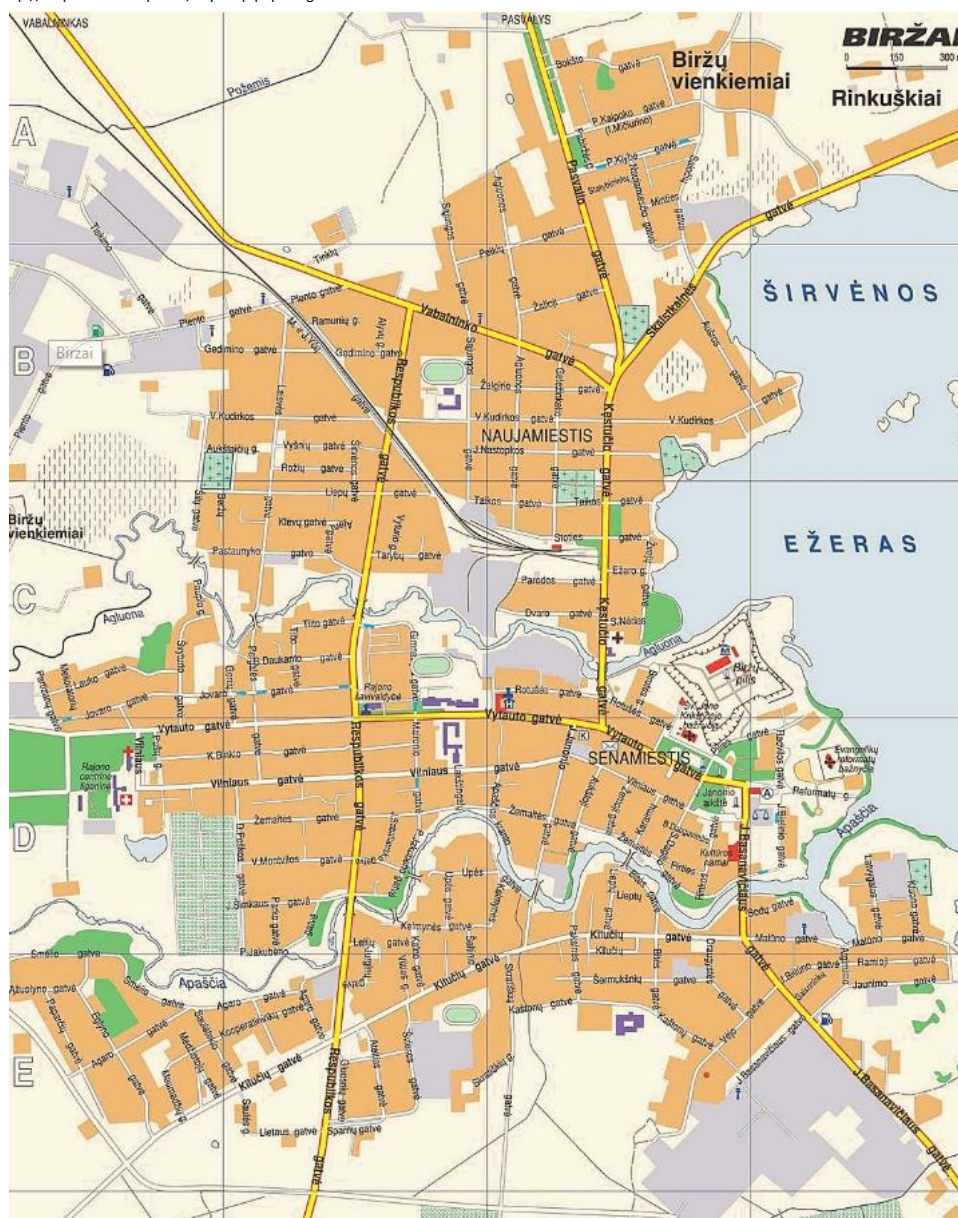
Ezeros sastopamas arī lielas upju un ezeru zivis, piemēram ālanti. Tiek uzskatīts, ka tās pa apakšzemes kanāliem atpeld no upēm.

Skatu tornis (*Kirkilų apžvalgos bokštas*) ir 32 m augsts, augšā 30 m² liels skatu laukums. Tā forma atgādina kanoe laivu vai grimstošu laivu. Pirmajā stāvā ir amfiteātris.

Informācija par objektu pievienota 03.09.2016., pārstrādāta un papildināta 26.09.2018.

[illegible]

<http://maps.discountrip.com/city-map.php?lang=en&ind=Birzai>

BIRŽI (*Biržai*)

- <http://www.visitbirzai.lt/> (lt, en, de, ru, lv) - Biržu TIC - J.Janonio 2, +370 450 33496
- <http://www.birzai.lt/> (lt, en) – Biržu rajona pašvaldība Rīga 100 km
Raubonis 20 km, Skaistkalne 25 km, Anīkščiai 100 km, Rokiškis 70 km

Naktsmājas: viesu nams „Tyla”, Tylos 2, +37045031191, www.tyla.lt

Pilsēta izvietojusies **Apaščas** un **Aglonas upju satekā**, starp **Širvena** (336 ha) un **Kiluču** (40 ha) ezeriem. 17 tk. iedzīvotāju. Nosaukuma izcelsme saistāma ar apkārtējām bērzu birzīm (lietuviski birzis – *biržiai*, vai arī *birže* – cirsma, izcirtums).

Birži ir Lietuvas alus darītāju galvaspilsēta, kur brūvēšanas tradīcijas jau daudzus gadsimtus senas. Agrāk gandrīz katrā saimniecībā brūvēja alu pēc unikālas receptes, kas tika nodota no paaudzes paaudzē. Pilsētā un apkārtnē liels skaits oficiālu un arī neoficiālu alus darītavu. Katru gadu notiek **alus svētki**. *Senatnē pārbaudīja, vai alus labs tā: aplēja ar to solu, tad sēdās virsū vīri ādas biksēs un dzēra. Kad tie cēlās kājās, skatījās – ja sols bija pielipis pie biksēm, tad alus labs.*

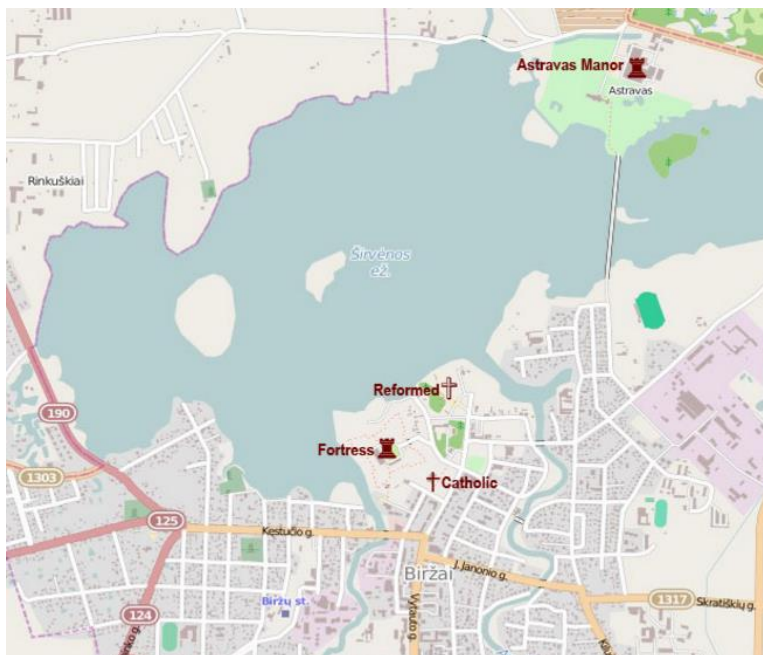
Runā, ka dzerot Biržu alu:

- * pēc 2 kausiemjāsāk dziedāt
- * pēc 4 kausiemjāsāk stāvēt uz galvas
- * pēc 6 kausiem sākas kautiņš
- * pēc 7 kausiem līst rūgtas asaras
- * pēc 9 kausiem iestājas klusa nāve

Biržos attīstīta piena pārstrāde, ir **piena kombināts**.

Katru gadu notiek vairāki festivāli un svētki: **teātra festivāls** martā, **folkmūzikas festivāls** aprīlī, **aviācijas festivāls** un **Biržu regate** Širvenas ezerā jūlijā.

<http://www.truelithuania.com/topics/sights-in-lithuania/towns-of-lithuania>

Vēsture

Izrakumi liecina, ka apvidus apdzīvots jau 5 tk.g. p.m.ē. Nesenā aizvēsturē teritoriju apdzīvoja sēļi, kas vēlāk asimilējušies. Pirmo reizi Birži minēti 1415.g., kad Polijas karalis Jagailis (līdz 1384.g. viņš bijis Lietuvas lielkņazs), apmeklējams Lietuvas zemes, apciemojis arī Biržus. 15.–18.gs. Biržu vēsture bija cieši saistīta ar **Radzivilu dzimtu**.

Radzivilu dzimta

Par Radzivilu ciltstēvu uzskata **Krislinu Ostiku** – Viļņas kastelānu (1419-1422) no Ķērnava, kurš Horodlo sanāksmē pieņēma par ģerboni ragu. Ostikam bija divi dēli: **Radzivils** un Staņislavs. Radzivila pēcnācēji pieņēma tēva vārdu par dzimtas apzīmējumu. Radzivila dēlam **Nikolajam** bija 4 dēli – Nikolajs, Jānis, Voicehs un Jurgis. Tie arī lika pamatus savas dzimtas varēnībai.

Jurgis (1480-1541) – Kijevas vaivads, Traķu un Viļņas kastelāns, Lietuvas galma maršals, Lietuvas lielhetmanis. Piedalījās daudzās kaujās ar tatāriem un Maskaviju, gūto uzvaru dēļ iegūdamas pavārdu – ‘**Vicotor**’. Viņš arī bija Radzivilu Biržu līnijas aizsācējs. Šis Radzivilu dzimtas zars bija dedzīgs kalvinisma ideju piekritējs. **Jurgā meita Barbara Radvilaite (1520-1551)** kļuva par Lietuvas-Polijas karalieni.

Jurgā dēls **Nikolajs Rudais (1512-1586)** bija Lietuvas lielhetmans, Lietuvas dzērienu kungs, Traķu un Viļņas vaivads. Ieguva karavadoņa slavu karos ar krieviem, Sigismunda Augusta un Batorija laikos uzvarēdams tos pie Ulojas (1564), Časņikiem un Cēsīm (abas 1578), kā arī veicināja Batorija uzvaru pie Veļikijiem Lukiem un Pleskavas (1582), aizsargāja Vidzemi no krievu iebrukumiem.

1547.g. Svētās Romas imperators Kārlis V Radzivilam par militāriem sasniegumiem piešķīra hercoga titulu un Biržu reģions kļuva par hercogisti. **Biržu ģerbonī** atspoguļojas imperatora piešķirtais Radzivilu ģerbonis – dzeltenā laukā plīvojošs balts karogs, uz kura attēlots Svētās Romas impērijas melnais ērglis. To visu ietver lauru vainags antīkā stilā. Šāds vainags no Lietuvas augstmaņiem ir tikai Radzivilu ģerbonī. Tas uzsver Biržu hercogistes nozīmīgumu un slavināja tās īpašnieku militāro veikumu un dižciltīgo izcelsmi

1564.g. Nikolajs pārgāja kalvinismā un kļuva par dedzīgu reformācijas atbalstītāju Lietuvā, nodibināja daudzas protestantu baznīcas savās muižās, Biržos arī protestantu skolu. Kopā ar brālēnu – Nikolaju Melno tiecās pēc pilnīgas varas Lietuvā, pieslējās Lietuvas separātisma centieniem un bija pretinieks Ļubļinas ūnijai (1569).

Nikolaja Rudā dēls **Kristofors Pērkons (Perkuns) (1547-1604)** – Lietuvas dzērienu kungs, Lietuvas lielhetmans utt. Ieguva karavadoņa slavu karos ar krieviem un zviedriem Stefana Batorija un Sigismunda III laikā. Palīdzēja uzvarēt Batorijam pie Polockas un Veļikuji Lukiem. Karā ar Zviedriju guva uzvaru pie Kokneses (1601) un ieņēma Cēsis padzenot zviedrus no Vidzemes. Līdzīgi tēvam bija dedzīgs reformācijas atbalstītājs.

Toreiz vieta atradās uz nozīmīga tirdzniecības ceļa no Viļņas uz Rīgu un tālāk uz Krieviju (16.gs. Birži paturēja sev tiesības likt apstāties cauri braucošajiem tirgotājiem, tā gūdamā papildus peļņu). Tas bija galvenais iemesls, kāpēc Kristofors Radzivils nolēma šeit būvēt **nocietinātu rezidenci**, kas bija paredzēta viņa īpašumu un Lietuvas ziemeļu robežas aizsardzībai. Lai pils būtu labāk pasargāta no uzbrukumiem, aizdambēja Apaščas un Aglonas upes, tādējādi izveidojot **vecāko mākslīgo ūdenskrātuvi valstī – Šīrvēnas ezeru**. **Biržu cietoksnis bija lielākais un stiprākais toreizējā Lietuvā.**

Pēc **nocietinātās pils** uzcelšanas 1589.g. Birži ieguva Magdeburgas pilsētas tiesības (kas deva tiesības uz pašnoteikšanos, karogu, ģerboni un gadatirgu rīkošanu) **un kļuva par pirmo privāto pilsētu Lietuvā.**

Biržiem atšķirībā no pārējām Lietuvas pilsētām pie celtniecības tika izmantots **stingrs plāns**, kas bāzējās uz vācu pilsētu celtniecības principiem. Taisnas ielas sadalīja pilsētu vairākos dažāda izmēra taisnstūros ar tirgus laukumu un rātsnamu tās centrā. Pilsēta ar cietoksni veidoja vienotu aizsardzības sistēmu – tā bija apjosta ar aizsargsienu, kurai cauri veda četri vārti.

1600.g. Lietuva tika iesaistīta karā ar Zviedriju. 1625.g. Gustavs Ādolfs ar 10 000 karavīru sasniedza un aplenca Biržus. Cietoksni aizstāvēja Kristofera II Radzivila armijas 450 karavīru, kas pēc mēneša pretošanās, redzēdami, ka pretestība ir veltīga, nolika ieročus, pirms tam gan izkaulēdami izdevīgus padošanās noteikumus. Zviedru rokās nonāca Radzivilu kase, kā arī liels daudzums munīcijas un ieroču, ieskaitot 60 lielgabalus.

Radzivili atguva Biržus pēc kara beigām 1627.g. Cietoksnis bija iznīcināts un pilsēta nodedzināta. 1637.-1682.g. cietoksni atjaunoja. **Radzivili centās ieviest kalvinismu** katoļu ticības vietā un 1636.g. cietokšņa iekšpusē blakus pilij uzcēla pirmo **reformātu baznīcu** (nav saglabājusies, bet senāk tajā bija Radzivilu kapes). 1686.g. Biržos uzcelta **pirmā alus darītava.**

1701.g. 26.februārī Ziemeļu kara laikā Krievijas cars Pēteris I un Polijas karalis Augusts II Biržu pilī parakstīja līgumu par savienību pret Zviedriju. Uz šo notikumu bija ielūgti Kurzemes hercogs, angļu ģenerālis Riša, pārstāvji no Francijas un liels skaits citu svarīgu personu. Atzīmējot šo notikumu krievu cars iestādīja liepu cietokšņa teritorijā.

1704.g. 14.sep. Biržu garnizons padevās zviedriem. Ceļš uz Lietuvu bija vaļā. Turpinot ceļu tālāk, zviedri pili sagrāva un nocietinājumus **uzspridzināja**. **Biržu militārā nozīme līdz ar to zuda uz visiem laikiem.** Pēc zviedru iebrukuma pirmais, ko atjaunoja, bija alus darītava. 1709.-1710.g. Biržus iznīcināja pali un mēris.

Pēc Polijas valsts sadalīšanas Birži kopā ar visu Lietuvu 1795.g. nonāca Krievijas sastāvā. Magdeburgas pilsētas tiesības tika atņemtas. 1811.g. beidzās 360 gadu ilgā Radzivilu valdīšana Biržos – parādu dēļ pilsētu atdeva grāfiem Tiškevičiem.

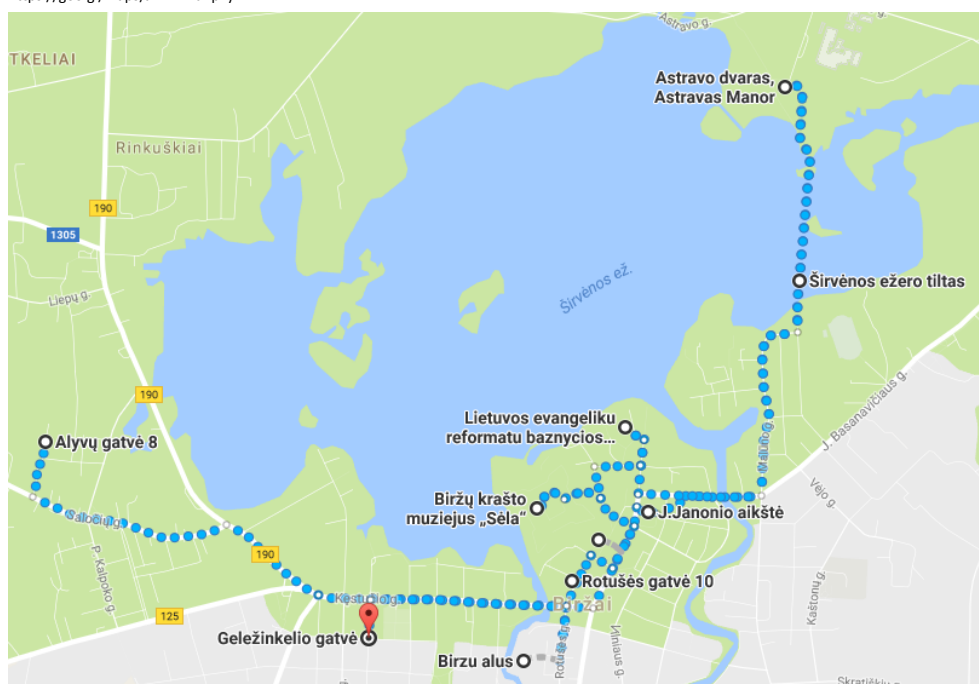
1815. un 1822.g. Biržus apmeklēja Krievijas imperators Aleksandrs I. Cietokšņa paliekas uz viņu atstāja ļoti lielu iespaidu. Varbūt tas kļuva par cēloni tam, ka jaunie pilsētas īpašnieki grāfi Tiškeviči 1862.g. savu rezidenci Astravas cēla citā vietā – otrā Šīrvēna ezera krastā. **Tiškeviču ieguldījums pilsētas attīstībā bija milzīgs.** Viņi atbalstīja katoļu, luterāņu, reformatoru un ortodoksālu baznīcu

celtniecību. Pēdējais Biržu grāfs Alfrēds Tiškevičs aizbrauca uz ārzemēm pēc Pirmā pasaules kara. Viņa īpašumus nacionalizēja.

Vēl sakarā ar alu: Otrā pasaules kara laikā krievu karavīri bija pārsteigti, kad ieņemot pilsētu, atrada noliktavas pilnas ar alu. Diemžēl nākošajā dienā tie nebija spējīgi cīnīties un ļaunie vācieši viņus no pilsētas padzina...

Biržu apskate

<https://goo.gl/maps/J2ELmVaKpvy>

Rinkušku alus darītava

- <http://www.rinkuskiai.lt/> (lt, en) Alyvų g. 8, Biržų k., 41180 Biržų r.
No Biržu centra jābrauc R virzienā pa Saloču ceļu. +370 450 35293, rinkuskiai@rinkuskiai.lt

Lielākā Biržu alus ražotne dibināta 1991.g. izmantojot tikai lietuviešu kapitālu. Ražo 15 alus šķirnes, viena no tām – tumšā.

http://www.rinkuskiai.lt/darykla/apiedarykla_en.php

The owners – Rimantas Čygas, Petras Kalkys and Sigitas Kalkys are proud of a strong company that has been constantly growing in the market. The brewery stands No 5 in the market right after 4 largest breweries in Lithuania and holds 4 percent of the market share. Rinkuškiai offers a wide assortment of beer – from light lager to strong stout beer. The brewery puts great emphasis on beer quality that is strictly monitored every day. Rinkuškiai offers its customers several new brands of beer each year. It has been investing in innovations – the company has the most modern brewing equipment, new buildings were built and renovations made only a year ago. The company plans to implement ISO-9001 standard system and to extend beer export to United States, Germany, Latvia, Greece and the Scandinavian countries. Rinkuškiai beer quality is the result of old traditions of Beer Country, experience of the past generations, and innovations of the modern days. That makes Rinkuškiai beer one of the most exclusive in Lithuania.

[>>>> Rinkušku alus darītava <<<<](#)

Šaursliežu dzelzceļa komplekss

http://www.visitbirzai.lt/lv/saursliezu_dzelzcela_komplekss

Geležinkelio ielā

Unikālam 20.gs. šaursliežu dzelzceļa kompleksam piemīt vēsturiskā, arhitektūras un ainavas vērtība. „Bānītis” ir 750 mm platu sliežu dzelzceļš, kas ir visgarākais Eiropā un viens no unikālākajiem Lietuvas mantojuma objektiem, tāpēc saglabājušies šaursliežu dzelzceļa posmi ir aizsargājama kultūrvērtība. Šaursliežu dzelzceļa līnija Biržus sasniedza 1921.-1922.g., kad tika pagarināts Gubernija-Birži dzelzceļa atzarojums. Biržos ir saglabājusies **depo** un **stacijas ēka, ūdensvada tornis, dzelzceļa atzarojums**, atvesta no jauna pārkrāsota **lokomotīve**.

Informācija par objektu pievienota 03.09.2016.

[>>>> Šaursliežu dzelzceļa komplekss <<<<](#)

Rūpnīca “Biržu alus” (*Biržų alus*)

➤ <http://www.birzualus.lt/> (lt, en ,ru)

Rotušės 22, +370 450 36141

info@birzualus.lt; birzu.alus@ot.lt, degustāciju zāle +370 616 16514

Ražotne dibināta 1685.g. Ražo: **8,8** (8.80%), **Miežinis** (5.00%), **Radvilų** (7.00%), **Senovinis** (7.50%), **Smūgis** (9.50%), **Stiprusis** (8.00%), **Širvenos** (6.00%).

Apmeklēsiet vienu no senākajām alus darītavām Lietuvā. Rekonstrukcijas laikā nejauci tika atrasts vecais pagrabs, kas rekonstruēts un tagad šeit viesmīlīgi uzņem ekskursijas, kurām par attiecīgu samaksu ir iespēja aplūkot alas darītavu un nobaudīt alu, kas šeit tiek ražots.

Blakus rūpnīcai **firmas veikals**, kur nopērkams alus gan pudelēs, gan bundžās, gan izlejama.

<http://birzualus.lt/рупный-тип/>

Во время этой дегустации вы не только отведаете пиво исключительного вкуса, но и узнаете историю одной из старейших в Литве пивоварни «Biržų alus», услышите много интересных фактов о пивоваренном деле в Литве в древние времена и увидите, как непрерывная, проверенная временем, и ценная традиция объединяет старейших пивоваров Литвы и современную пивоварню.

Сначала вы попадете туда, где рождается биржайское пиво. Побываете в варочном, ферментационном цехах, увидите резервуары пива в ледяной рубашке. А в старинных подвалах пивоварни, которые мало в чем изменились после 19-го в., вы узнаете, каким образом и в течение какого времени созревает пиво. Узнаете много интересных деталей о фильтрации пива. Во время дальнейшего путешествия увидите, как разливают пиво.

После экскурсии вы окажетесь в дегустационном зале, обустроенном в подвале. Во время дегустации попробуете до 6 сортов пива разной крепости и типа. Вас ознакомят с особенно широким спектром вкусов пива, выпускаемого пивоваренным заводом «Biržų alus», и вы поймете, почему о биржайском пиве совершенно обоснованно говорится, что ни один его сорт не похож на никакой другой. К пиву вам будут предложены холодные закуски – сыр, жареный хлеб с чесноком, орехи, чипсы. К вашему сведению: во время программы вас ждет и игра-лотерея, самые удачливые участники которой выигрывают сувениры «Biržų alus». Кроме того, во время программы вы услышите не один биржайский анекдот о пиве, которыми вы сможете удивить своих друзей.

Informācija par objektu rediģēta un papildināta 03.09.2016.

[>>>> Rūpnīca “Biržu alus” <<<<](#)

Biržu reģionālā parka apmeklētāju centrs

➤ <http://www.birzuparkas.lt/> (lt, en, lv) Rotušēs 10, +370 450 35805, birzai@rpd.w3.lt
http://www.visitbirzai.lt/lv/birzai_regional_park_lv Gids Ķestutis stāsta latviski +370 687 58343, **2 EUR**

Iegriežoties centrā, apmeklētāji jutīsies tā, it kā būtu nokļuvuši pašā karsta kriteņē, tos sagaidīs auksta stikla uzgaidāmā telpa. Tās tilpums pēc savas reljefa struktūras simbolizē karsta kriteņes nogāžu uzbūvi, kad, ieegrūstot zemei, atkal linās ģeoloģiskie slāņi, kas veidojušies no dažādiem iežiem. Arī griesti imitē kriteņes. Ekspozīcijā izveidoti interaktīvi spēļu stendi „Karsta kriteņu veidošanās process”, „Karsta ezeru ekosistēma”, stends, kas darbojas kā smilšu pulkstenis, imitē kriteņes izveidošanos, citi stendi attēlo kriteņi pirms ieegrūšanas un pēc ieegrūšanas. Stendi apmeklētājiem palīdzēs izprast notiekošās parādības Biržu novadā. Otrajā ekspozīciju zālē apmeklētājiem tiek parādīta minerālu un iežu ekspozīcija, kas iepazīstina ar novada ģeoloģiskajām bagātībām. Apmeklētāju gaida vēl viens interesants interaktīvs no urbuma izņemtu iežu ekspozīcijas stends, ar kura palīdzību apmeklētāji var sajust urbuma dziļuma mērogu un iepazīties ar ģeoloģisko slāņu maiņu.

Biržu reģionālā parka direkcija piedāvā paceļot pa „Zemes dziļu muzeju”. Šis tūrisma maršruts sniegs Jums iespēju pastaigāties pa pus kilometru garo laipu Šīrvēnas ezerā, apmeklēt Astravas muižu ar tās parku, redzēt seno aizsprostu, Karajimišķu ainavas liegumu ar unikālajām karsta kriteņēm, Kirkilu karsta kriteņes – karsta ezeriņus. Ekskursijas ilgums ~3 stundas, maršruta garums ~20 km.

Informācija par objektu pievienota 03.09.2016.

[>>>> Biržu reģionālā parka apmeklētāju centrs <<<<](#)

Tilts pāri Aglonas upei, kreisajā pusē redzamas **divas strūklakas**.

Sv.Jāņa Kristītāja katolu baznīca

➤ <http://www.birzuparapija.lt/> (lt) Radvilos 5, +370 450 32643
http://www.visitbirzai.lt/lv/churches_lv

Būvēta 1861.g., konsekrēta 1879.g. Tai piemīt baroka un klasicisma iezīmes. Tajā ir trīs altāri ar iespaidīgām gleznām. Celtneicības iniciators bija grāfs Jons Tiškevičs, arhitekts Laurīns Cēzars Anikins. 1901.g. iebūvētas ērģeles (meistars Rodavičs). Baznīcu sakārtot un greznot palīdzējis virsmācītājs Jozs Rimkevičs.

Informācija par objektu pievienota 03.09.2016.

[>>>> Sv.Jāņa Kristītāja katolu baznīca <<<<](#)

Piemineklis kritušajiem par Lietuvas neatkarību

http://www.visitbirzai.lt/lv/memorials_and_statues_lv

Skvērā Vitauta ielas malā, netālu no baznīcas

Iniciatīva uzcelt pilsētas centrā pieminekli par Lietuvas neatkarību kritušajiem 18.gs. pieder Strēlnieku vienības locekļiem. Tas tika uzstādīts 1931.g., tēlnieks R.Antinis. Attēlota Birute, Lietuvas dižkungaiša Keistuta sieva. 1945.g. šajā skvērā tikai izveidoti padomju karavīru kapi. Piemineklis tika uzspridzināts un turpat aprakts. Saspridzināto skulptūru izraka 1988.g. Pēc skulptūras atliekām

R. Antinis izveidoja kopiju, ko uzstādīja 1990.g. 2006.g. piemineklis tika restau-rēts.

Informācija par objektu pievienota 03.09.2016.

>>>> [Piemineklis kritušajiem par Lietuvas neatkarību](#) <<<<

Pilsētas centrālajā laukumā 1976.g. uzstādītais **Piemineklis proletariāta dzejniekam Jūlijam Janonim** (1896-1917), kurš bija pirmais lietuviešu dzejnieks urbānists un cīnītājs pret sociālo nevienlīdzību. Skulptors K. Bogdons, arhitekts V. Brēdiķis.

Griežamies pa kreisi un sekojam norādēm līdz stāvlaukumam pie pils.

BIRŽU PILS AR CIETOKŠŅA PALIEKĀM (*Biržu pilis*)

- <http://www.birzumuziejus.lt/> (lt, en) J. Radvilos 3, LT-41175, Biržai, +370-65557738 +370 450 33390, +370 450 31883, sela@birzumuziejus.lt, bkm_sela@is.lt
- http://www.visitbirzai.lt/lv/birzai_castle_lv

Muzeja viena zāle veltīta alus brūvēšanai. Muzejs piedāvā arī ekskursiju "Alus ceļš". Vēl pilī **bibliotēka**, kur notiek izstādes un koncerti.

2019	bērnu (EUR)	stud. (EUR)	pens. (EUR)	pilnā (EUR)
Biržu novada muzejs "Selos": maijs-sept: III-VI: 10-18.30, II, VII: 10-17.30 okt-apr: III-VI: 9-17.30, II, VII: 9-16.30 Pirmdienās slēgts. Biješu tirdzniecību pārtrauc 30 min. pirms slēgšanas.	2,-	2,-	2,-	3,-
Folkloras programma ar alus degustāciju	---	8,-	8,-	8,-

1575.g. kņazi Radziviļi uzsāka moderna cietokšņa būvi. Būvdarbus pabeidza 1589.g. No sarkaniem ķieģeļiem būvētais tobrīd pirmais šāds Lietuvā **itāļu bastionu tipa cietoksnis** bija lielākais un stiprākais valstī. Apkārt kņaza rezidencei (pilij) izveidoja divus nocietinājuma vaļņus un divus aizsardzības grāvjus. Cietoksnim bija taisnstūra forma, tā ZR pusē atradās galvenie vārti un paceļamais tilts (tagad te **tilta makets**).

Poļu-zviedru karā 1625.g. cietoksni ieņēma un sagrāva zviedru karaspēks. Jau pēc diviem gadiem Kristofers II Radziviļs dabūja savus īpašumus atpakaļ, taču cietokšņa atjaunošanu spēja veikt tikai 1637.g. Vadoties pēc Dāņu tipa bastionu celtniecības noteikumiem, atjaunošanas darbus vadīja dāņu militārais inženieris Adams Freitags, kas bija ievērojams Eiropas bastionu celtniecības teorijas izstrādātājs. Darbi turpinājās līdz pat 1682.g. Jaunais cietoksnis bija krietni lielāks par

iepriekšējo. Fortifikācijas kompleksu veidoja ar 90 lielgabaliem bruņoti nocietinājumi, pils un vēl 20 atsevišķas būves. Pils tika pilnībā uzcelta no jauna, tā ieguva skaidrākas renesanses stila līnijas.

1704.g. zviedri ieņēma Biržus un sagrāva pili. Pēc kara beigām pils bija zaudējusi stratēģisko nozīmi. 1804.g. novadu ieguva Tiškeviči, un, atjaunojot pili, pārbūvēja to par **muižnieku rezidenci**, kāda tā redzama tagad.

Bastionu aprises atjaunoja 1988.g. kā daļu no Biržu muzeja.

Biržu novada muzejs "Sēla"

http://www.visitbirzai.lt/iv/museums_lv

Ierīkots Biržu pilī 1989.g. 25 zālēs izstādīti ~110 tūkstoši eksponātu, zinātniskajā bibliotēkā uzkrāti vairāk nekā 18 tūkstoši izdevumu. Ekspozīcijās atspoguļota novada vēsture, reliģisko konfesiju raksti, māksla. Muzejā var redzēt bijušo varenību atgādināšo pils akcentu – **podīņu krāsni**. 2010.g. tika uzsākti **arsenāla** atjaunošanas darbi. Tagad tur skatāma ekspozīcija.

Pieaugušo grupām ir pieejama folkloras programma ar alus degustāciju. programmas ilgums ir 50 min, drusku dārgāka ir 90 min garā programma.

[>>> BIRŽU PILS AR CIETOKŠNA PALIEKĀM <<<<](#)

Evanģēliskā Reformātu Baznīca (Evangēlikų reformatų bažnyčia)

http://www.visitbirzai.lt/iv/churches_lv

Reformatų g. 3

1874. g. par Biržu Evanģēlisko reformātu draudzes locekļu līdzekļiem pēc arhitekta H.Šelo projekta no sarkaniem ķieģeļiem tika uzcelta jauna neogotikas stila baznīca, kas atgādina par Radziviļiem, kuri bija šīs ticības atbalstītāji un izplatītāji. Tā ir kļuvusi par Ziemeļlietuvas reformācijas centru. Baznīcā ir saglabāties unikāls neogotisks interjers: galdi, soli, liela ērģeļu daļa ar ērģelēm, kancele. Viss baznīcas iekštelpu aprīkojums ir izgatavots no koka.

[>>> Evanģēlisko Reformātu Baznīca <<<<](#)

Širvenas ezers

Mākslīgi veidots **Agluonas** un **Apaščas upju** satekā 1575.-1579.g. lai pastiprinātu būvējamā cietokšņa un pilsētas aizsardzību. Šis Radziviļu uzpludinātais ezers ir **vecākais mākslīgais ezers Lietuvā**. Krastos dolomīta un ģipša atradnes. Šobrīd ļoti iecienīta makšķernieku, sērfo tāju un citu dabasmīļu atpūtas vieta. Ezera platība 320 ha. *Pilnmēness naktīs virs ezera varot redzēt lidināties pils pirmo īpašnieku garus – tie tā iemīlojuši savu mājvietu, ka pat pēc nāves nespējot no tās šķirties.*

Koka gājēju tilts (Pesčių tiltas)

Līdz gājēju tiltam no Biržu pils var tikt braucot garām centrālajam laukumam, pie tirgus griezot pa labi (pa galveno ceļu), tad pirms benzīntanka "Venta" pa kreisi.

1928.g., kad otrā ezera pusē, Astravas muižas ēkā tika izveidota lina fabrika, pāri Širvēnas ezeram tika uzbūvēts 525 m garš un 2,45 m plats gājēju tilts, kas savieno Astravu un Biržu pilsētu. Tas ir garākais gājēju tilts pāri ezeram Lietuvā. Tagad šo tiltu apmeklē gan makšķernieki, gan jaunlaulātie, pilsētnieki un pilsētas viesi, kuri grib papriecāties par ezeru, ezera mieru, pa tiltu pastaigāties līdz Astravas muižai. *To šķērsojot, skaitiet soļus. Vietējie tic, ka ja sanāks apaļš skaits, noteikti drīzumā paveiksies.*

Informācija par objektu pārstrādāta 03.09.2016.

Informācija par objektu pārstrādāta 03.09.2016.

>>>> Koka gājēju tilts / Širvenas ezers <<<<

Astravas muižas pils (*Astravo dvaras*)

http://www.visitbirzai.lt/lv/astavas_manor_lv

Astrava – Biržu pilsētas daļa Šīrvēnas ezera ziemeļu krastā pie Apaščas upes. 1811.g. Domininiks Radvila Biržu zemes pārdeva grāfam Mīkolam Tiškevičam, bet tikai 1844.g., kad beidzās ilgā tiesvedība, pirkums tika atzīts par Tiškevičiem piederošu. Viņi sagrauto cietoksni vairs neatjaunoja, bet otrā Šīrvēnas ezera pusē izveidoja savu rezidenci.

1862.g. grāfi te uzcēla divstāvu muižu klasicisma un ampīra stilā ar *Bellevue* stila **torni**. Itāliešu villu stila muižas ēka ir viena no skaistākajām romantisma laikmeta muižu rezidencēm Lietuvā. Muižā bija daļa Tiške-

viču un Radzivilu arhīva, bibliotēka ar 15.-17.gs. grāmatām, arheoloģijas, etnogrāfijas, mākslas kolekcijas, kas 19./20.gs. mijā tika izvestas uz Viļņu un Parīzi.

Bez dzīvojamās ēkas muižas kompleksu veidoja arī **zirgu stalli, suņu pikiera mājiņa, dzirnavas, saimniecības ēkas, aizsprosts-tilts**. Ap muižas ēku atradās jauks **parks ar dīķiem**. 1860.g. uzceltais tilts-aizsprosts līdz pat 1986.g. turēja Širvēnas ezera ūdeņus. Pie muižas ieejas stāvēja divas no Sanktpēterburgas atvestas metālā izlietas **lauvas**, kas 1938.g. kā dāvana nonāca Kauņas Vītauta Dižā kara muzeja dārzā. Astravas muīžu tagad grezno lauvu kopijas no betona.

Astravas muižā 1924.g. tika izveidota pienotava, vēlāk pakulu maisu, virvju fabrika, bet 1930.g. – linu audumu fabrika „*Siūlas*” (tā darbojas joprojām). 1956.-1965.g. muiža tika restaurēta, sakārtota daļa parka, 1987.g. atjaunotas saimniecības ēkas un gājēju tilts pār ezeru, kas to savieno ar Biržu pilsētu.

Stallos 1926.g. darbu uzsāka lina aušanas uzņēmums "Siūlas".

Informācija par objektu pārstrādāta un papildināta 03.09.2016.

>>> Astravas pils <<<<

Informācija par Biržiem pārstrādāta un papildināta 03.09.2016.

[illegible]

PAPILIS (*Papilys*)

16.gs. bŭvēta Evaņģēlistu reformātu baznīca.

1864.g. šeit dibināta pamatskola, kurā Lietuvas pirmās neatkarības laikā par skolotāju strādāja dzejnieks Kazis Binkis. Bijušajā skolas ēkā izveidota dzejniekam veltīta **ekspozīcija**.

[illegible][illegible]**ROKIŠĶU RAJONS**

Atrodas valsts ZA daļā un robežojas ar Latviju, Biržu, Utenas, Zarasu, Kupišķo un Anikšču rajoniem, plat. 180 600 ha. Tas ir senās Sēlijas D daļa. Rokišķu novadu sauc par miniatūro Lietuva. Vispirms šo apgalvojumu apstiprina Rokišķu rajona kontūra kartē. Lielāko valsts upi Nemunu atgādina rajona lielākā upe Nemunelis (kopā ir 42 upes). Pat ainava atgādina Lietuvu – R daļā dominē auglīgi un vidēji auglīgi līdzenumi, A daļā vertikālu nogāžu uzkalni ar ezeriem iedobumos, kuru rajonā ir 99. Šeit spīguļo viens no lielākajiem Lietuvas ezeriem **Sartai**.

Pandelis. Baznīca, vēdzirnavu korpuss no sarkaniem ķieģeļiem.

ROKIŠKI (*Rokiškis*)

- <http://www.rokiskiotic.lt/> (lt, en, ru, de, lv, pl) - Rokišku TIC Birži 70 km, Zarasi 60 km
- <http://www.rokiskis.lt/> (lt, en) - Rokišku rajona pašvaldība
- <http://www.jekabpils.lv/lv/pilseta/starptautiska-sadarbiba/rokiski-lietuva>

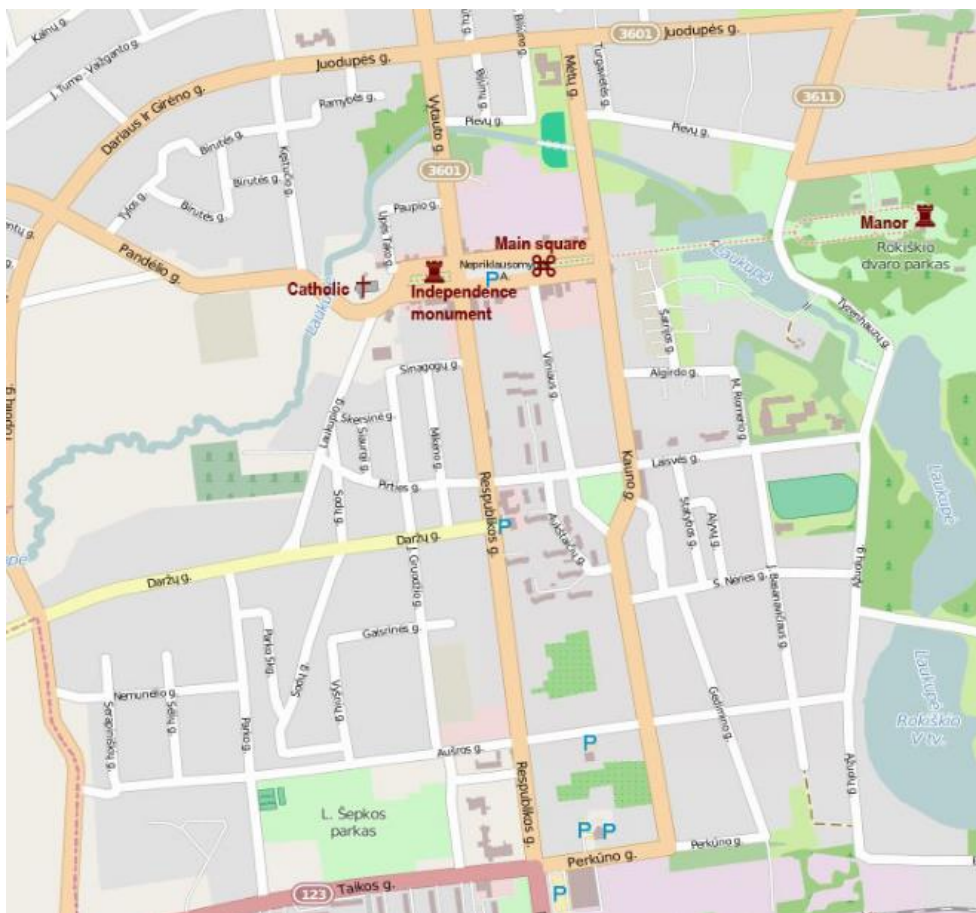
Maltīte: kafejnīca 'Svaja' +37068642522, Restorāns 'Pagunda' - +370 45 833 234

Mazā jaukā **Laukupe** sadala pilsētu divās daļās. Uz upes uzcelti **vairāki dambji**, tādējādi veidojot virkni mazu ezeriņu. **18 tk. iedzīvotāju** (91% lietuvieši, pārējie – poļi, baltkrievi, latvieši, krievi; diezgan daudz vecticībnieku, kas te dzīvo jau vairākus simtus gadu).

Nosaukumu Rokiški esot ieguvuši no mednieka vārdā Rokas, kurš šajā pusē medījis zaķus (lietuviski "kiškis"). Iznācis Laukupes krastā, viņš bijis tā saviļņots par apkārtnes skaistumu, ka nolēmis te celt apmetni, no kuras pamazām izaugusi pilsēta.

<http://www.trueilithuania.com/topics/sights-in-lithuania/towns-of-lithuania>

Vēsture

Jau no sendienām šeit bijusi reti apdzīvota un mežaina vieta, šejienieši bija labi mednieki, kā arī nodarbojās ar lauksaimniecību un lopkopību. Vēstures avo-

tos Rokiški kā apdzīvota vieta pirmo reizi minēta 1499.g., kad Lietuvas dižkunģaitis un Polijas karalis Aleksandrs sniedza privilēģijas augstmanim Gregorijam Astikam cirst mežus un apstrādāt zemi šai apvidū.

Pilsētas tiesības Rokiški ieguva 1516.g. 1523.g. šeit apmetās Smoljenskas kņazs Krosinskas, kurš miestu saņēma privātīpašumā no Lietuvas-Polijas karaļa Sigismunda Augusta. Krosinsku dzimta Rokiškus bieži iekļāja un 1715.g. muižu ieguva grāfi Tīzenhauzeni un Psezdecki.

No 1770 g. Tīzenhauzeni vairs nevienam Rokiškus neiznomāja. Viņi nolēma no Postavas šurp pārcelt savu rezidenci un uzcelt jaunu muižas pili.

Vislielāko iespaidu uz pilsētu ir atstājuši Tīzenhauzeni – 18.gs. beigās kopā ar muižas pils celtniecību (tagad tajā muzejs) viņi izveidoja pilsētas centru un uzcēla virkni ievērojamu ēku. Taisnstūra centrālais laukums tika savienots ar pili ar aleju.

1790.g. pilsētā bija 43 namīpašumi (8 no tiem piederēja žīdiem).

1863.g. pavasarī poļu-lietuviešu sacelšanās dalībnieki Mackevičus vadībā ieņēma pilsētu. Tiem pievienojās arī daudzi pilsētnieki.

Tīzenhauzeni bija iniciatori Sv.Mateja baznīcas celtniecībai (1866-1877).

Pilsētas attīstību paātrināja dzelzceļa līnijas Daugavpils-Klaipēda ierīkošana caur pilsētu 1873.g.

1883.g. dibināta Rokišku mūzikas (ērgelnieku) skola, kas pastāvēja līdz 1904.g. un pa šo laiku tajā izmācījušies 400 muzikanti.

1916.–1950.g. Rokiški bija apgabala centrs, bet kopš 1950.g. rajona centrs. 1965.g. Rokiškos uzcelta konservu rūpnīca, 1966.g. siera rūpnīca (tagad AB "Rokiškio sūris" ir lielākais uzņēmums pilsētā, kura produkcijas liela daļa tiek tirgota Rietumeiropā, pazīstamākais ir "Rokišku" siers, darbojas arī uzņēmums UAB „Rokiškio pienas”), 1967.g. kombinētās lopbarības rūpnīca, 1968.g. šūšanas kombināts "Lelija".

Pašlaik pilsētā strādā 124 akciju sabiedrības un ~680 individuālās un valsts firmas. Bieži notiek folkloras un amatniecības festivāli un gadatirgi. Ir 4 vidusskolas, mūzikas skola, sporta skola, mākslas skola, vizuālās mākslas izglītības centrs. Ir savs amatieru teātris.

ROKIŠKU APSKATE

Pilsētas centrā **skvērs**, kas savieno Tīzenhauzenu pili ar baznīcu. Tagad tas saucās **Neatkarības laukums** (*Nepriklausomības*) kādreiz bija tirgus laukums. Tajā **Lietuvas brīvības cīnītāju pieminēklis** (1929-1931). Dažas pieminēkļa detaļas bija zudušas staļinisma periodā, atjaunotas 1990.g.

Pirmo baznīcu pilsētā uzcēla ~1500.g. To 1590.g. nomainīja jauna koka baznīca ar 5 altāriem. Pēc tās nodegšanas grāfiene Helēna Krošinska-Tīzenhauzena 1713.g. uzcēla jaunu koka baznīcu, kas arī gāja bojā ugunsgrēkā 1864.g. Pēdējai bija krusta veida plānojums un pieci kupoli. Tagadējā jau ir ceturta baznīca šajā vietā.

SV.MATEJA EVANGĒLISTA BAZNĪCA (*Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčia*)

- <http://www.rokiskiotic.lt/lv/rokisku-sv-mateja-evangeliska-baznica>
- http://www.wood-craft.eu/lv-249-rokisku_sv_mateja_evangelista_baznica.html

Nepriklausomības lauk. 1. +370 618 19638, +370 686 61437, +370 458 51979.

Baznīcu ieskauj **akmens sēta**, ko augšpusē rotā sarkanu ķieģeļu ažūrs. Ievēribo pelna kalēja Mikolasa Brušķis darinātie **vārti**, kas pēc daudzu mākslas kritiķu domām ir atzīti par vieniem no skaistākajiem Lietuvā. Tie sastāv no 18 savstarpēji savienotiem laukumiem, kas rotāti ar dažādiem ziedu, lapu un zvaigžņu ornamentiem. Pie centrālajiem vārtiem novietota **Dievmātes statujs**, kas ir nezināma Rokišķu muižas meistara darbs.

Tagadējā sarkano ķieģeļu baznīca ir **spilgts neogotikas arhitektūras pieminēklis**. To iepriekšējās baznīcas vietā 1866.-1885.g. būvējis Rokišķu grāfs Reinolds Tīzenhauzens (1830-1880). Celtniecībai izmantojamos ķieģeļus ražoja netālajā Janišķu ķieģeļceplī. Pēc turienes atradņu iztukšošanas, ķieģeļu ražošana turpinājās Velikalnē. 1875.g. tika parakstīts līgums ar Liepājas komersantu Fridrihu Rūgi par to, ka viņš uzņemsies baznīcas celtniecību. Būvdarbos piedalījās pieaicinātie mūrnieki no Silēzijas un Kurzemes. Deivnama celtniecība grāfiem izmaksāja ap 1 000 000 zelta rubļu!

Baznīcu iesvētīja 1877.g. 4.decembrī. Atklāšanas ceremonija notika 1885.g. un tai par godu Parīzē tika izgatavoti 3696 medaljoni, kuru vienu pusi rotāja Rokišķu baznīcas attēls, bet otrā bija attēlots Sv.Matejs un uzraksts "Sv.Matej, aizlūdz par mums".

Baznīcas interjeru rotā daudzi slaveni Eiropas mākslinieku darbi. Apzeltītais **altāris** pasūtīts no Parīzes. No Beļģijas atvestā **kancele** bagātīgi rotāta ar ozolkoku. Tapat arī **Tīzenhauzenu ģimenes vara skulptūra**. Baznīcas **grīda** klāta ar somu granīta plāksnēm, bet pie durvīm ir no jūras gliemežnīcas vāka darināts

trauks svētajam ūdenim. Virs baznīcas ieejas atrodas 24-reģistru **ērgēles** ko izgatavojusi "Walcker" firma Ludvigsburgā Vācijā. Ērgēļu lepnums ir **pāvesta Gregorija, Sv.Cecīlija un karaļā Dāvida figūras.** Logu vitrāžas izgatavotas Austrijā.

Baznīcas pagrabā ir **Tīzenhauzenu kapenes.** Turpat apbedīti arī baroni Krošinski un grāfi Pšezdecki.

Atsevišķi stāvošo 60 m augsto **zvanu torni** ir projektējis austriešu arhitekts no Vīnes G.Verners. Tornī atradās trīs zvani svarā 2500 kg katrs, kas bija atlieti Varšavā. Šos zvanus aizveda krievu karavīri Pirmā pasaules karā.

Baznīcai blakus **Sv.Jozepa kapela.**

>>>> [Rokišku Sv.Mateja Evangēlista Baznīca](#) <<<<

Blakus baznīcai stāvošo **tirdzniecības māju** projektējis Laurinas Stuoka-Gucevicius, kurš ir izstrādājis arī pārējo muižas kompleksa ēku plānus, kā arī veicis pilsētas plānošanu.

ROKIŠKU MUIŽAS PILS (*Rokiškio dvaras*)

- <http://www.muziejusrokiskyje.lt/> (lt, ru, en) Tīzenhauzenu laukumā 5, +37045852261
 - http://www.muziejai.lt/Rokiskis/rokiskis_muziejus.en.htm (en) +37045852835
- muziejus@rokiskyje.lt, Ekskursija ar gidu 10,- EUR, pieteikt pa tālr.

2019	II-VII: 10-18	bērnu (EUR)	stud. (EUR)	pens. (EUR)	pilnā (EUR)
	jūlijā-februārī:	1,-	1,-	1,-	3,-

Tīzenhauzenu pils celta 1801.g. klasicisma stilā. 19.gs. muiža bija ievērojams kultūras centrs, kur grāfu ģimene bija savākusi daudzus izcilus mākslas darbus, etnogrāfiskos artefaktus, vērtīgas grāmatas un numismātikas kolekciju. Daudz kas no tā tagad skatāms muzejā.

Muižas komplekss sastāv no **16 ēkām.** Pie pils atrodas **viesu māja,**

vārtu sarga namiņš un dārznieka mitekļis. Pie pils bija **zoodārzs,** plašs **dārzs ar oranžēriju,** kurā audzēja subtropu augus. Stādus pārdeva ne tikai tuvējā apkārtnē, bet pat Viļņā un Varšavā.

1905.g. rekonstrukcijas darbu gaitā pils ieguvusi arī baroka pazīmes.

Kopš 1952.g. pilī atrodas 1933.g. dibinātais **Rokišku novada muzejs,** kura fondos ~60000 eksponātu. 6 zālēs skatāmi unikālie ievērojamā kokgriezēja Liongina Šepkas (1907-1985) darbi. Mākslinieks dzīvojis Rokišku apkārtnē un radījis ~1500 kokgriezumu.

Rijā ierīkota Lietuvā vienīgā **Betlēmes ekspozīcija.** Te skatāmas dažādos stilos un laikmetos darinātas vairāk nekā 60 Betlēmes atveidojumu.

Programma „Siera ceļš”

Pieteikt iepriekš +37061607156, +37045831512, ingab@rokiskyje.lt, tic@rokiskyje.lt

1.ēdienkarte: 4 dažādi sieri, bulciņa, ievārījums, tēja

maksā 4 EUR

2.ēdienkarte: 1.ēdienk. + desa un vīns

Muižas ekonomie uzaicinās nogaršot 4 siera šķirnes, ko ražo „Rokišku siers”, un balto biezpiena sieru, kas ir zināms kā Aukštaitijas kulinārā mantojuma ēdiens. Reģionā tradicionālais biezpiena siers tika spiests no dabiski sarūguša piena, kas tika palēnām pasildīts; kā garšvielas tiek izmantoti tikai sāls un ķimeņi. Programmas laikā rāda filmētu materiālu par AS „Rokišku siers” uzņēmumā izgatavojamo sieru tehnoloģiskajiem procesiem. Muzeja darbiniece iepazīstinās arī ar siera vēsturi starpkaru Lietuvā, etnogrāfiskajiem piena raudzēšanas, sviesta kulšanas, siera spiešanas traukiem un darbarīkiem.

foto: 28.05.2016.

[>>> ROKIŠKU MUIŽAS PILS <<<](#)

Uznēmums „Rokišku siers” (“Rokiškio sūris”)

➤ <http://www.rokiskio.com/> (lt, en, ru)

Pramonės g. 3, Rokiškis, +370-458 52943

Lielākais un modernākais sieru ražošanas uzņēmums Baltijas valstīs darbojas kopš 1966.g.

https://ru.wikipedia.org/wiki/Rokiškio_sūris

Rokiškio suris (лит. Rokiškio sūris, Рокишкио сýрис, «Рокишкио сурис») VSE: RSU1L — литовская компания, занимающаяся производством молочных продуктов; крупнейший литовский производитель, объединение молокоперерабатывающих предприятий, в России известно своими молочными сырами, йогуртами и творожными сырками.

Холдинг «Рокишкио сурис» владеет предприятиями «Utenos pienas» и «Ukmergės pieninė». "Рокишкио сурис" выпускает ферментированный (традиционный) сыр и молочный сахар (лактозу), предприятие в Утене - свежие молочные продукты, сливочное масло и сухие молочные продукты, в Укмерге - творог и творожный сыр.

Главный офис компании расположен в г. Рокишкис. Главный молочный завод находится в городе Укмерге.

<http://rokiskio.com/en/cheese/top-menu/ab-rokiskio-suris/company-s-history.html>

Although the company regards 1964 as the year of its establishment, as this was when the first large-scale Lithuanian cheese production plant was built in the town of Rokiškis, another date is also significant in the history of the enterprise – 1925, when the current company’s predecessor – Rokiškis cooperative dairy – was established in a building of the Rokiškis estate, owned by Count Jonas Pšezdzieckis. The then-dairy had a separator of 1000-litre per hour capacity and a 2000-litre container for making butter. The engines were powered by steam. The major production of this little factory was butter, most of which was exported. During the years after WWII, i.e. around 1957-1960, after reconstruction and the installation of electricity-powered equipment, the production of fat-free cheeses and casein began.

In 1964, construction of a new cheese factory in Rokiškis started. The first products that came out in February 1966 were butter, scalded milk, curd and sour cream. The range of goods was varied. The amount of milk purchased then

reached about 40-60 thousand tonnes per year, i.e. 6-7 times less than nowadays. Rokiškis supplied dairy products not only to vast Russia, but also to other countries.

In 1991, privatisation of the state company Rokiškio sūrių gamykla started. The market economy conquered socialist economy. Times changed, yet it seems that subconscious entrepreneurship had finally found its way out and gained momentum. The market economy did not disturb the company's activities – on the contrary – it provided the possibility to become the strongest company in Lithuania and all of the Baltic States. Rokiškio sūris made its way to western markets, where quality requirements were much higher; therefore the company invested a considerable amount of its profit in new technologies.

February 27, 1992, the joint stock company Rokiškio sūris was registered. Initial shareholders were the company's employees. In 1994, the enterprise welcomed its first foreign investors. In 1997, foreign capital investment reached USD 2 million. In 1999, EBRD together with the Bank of Bermuda invested 11.5 million EUR. Foreign investors have not only added to the company's capital, but also helped to form the western attitude of staff towards work.

During that period the enterprise improved its position in the local market and ensured an uninterrupted supply of raw materials as well as acquiring smaller Lithuanian milk processing companies: Utenos pienas and the dairies at Zarasai, Ukmergės, Šalčininkai, Eišiškės, Varėna, Ignalina, Jonava and Švenčioniai. Currently Rokiškio sūris AB group encompasses three production sites located in the towns of Rokiškis, Utena and Ukmergė.

>>>> Uznēmums „Rokišku siers” <<<<

Pilsētas Liongina Šepkas parks

- http://www.wood-craft.eu/lv-251-rokisku_pilsetas_Longina_sepkas_parks.html (lv)

Izveidots kokgriezēja Liongina Šepkas (1907-1985) piemiņai. Parka skulptūras izveidotas ar Rokišku novada muzeja iniciatīvu, uzsākot organizēt tautas mākslinieku plenērus. 6 gadu laikā populārākie Lietuvas koka skulptori ir izveidojuši vairāk par 50 skulptūrām. Viņi improvizēja ar L.Šepkas daiļrades un dzīves tēmām. Šeit atradīsiet arī funkcionālas skulptūras.

>>>> Pilsētas Liongina Šepkas parks <<<<

[illegible]

No Rokišķiem dodamies uz austrumiem cauri Obeļiem pa ceļu 117, kas ved uz Zarasai. Apkārtnē ezeriem pārbagāta.

EKSPOZĪCIJA 'LEĻU NAMS' BAJORU CIEMĀ

(Lēliu namai)

ул. Пушино, 2, дер. Байорай, Рокишкский район. +370 616 07156,
+370 458 21050. +370 678 09732;

С давних пор Рокишкский край славиться сырами, но на этот раз предлагаем посетить дом культуры деревни Байорай, который находится 3 километра от города Рокишкис. Здесь вас пригласят к куклам в гости: предложат экскурсию, экспозицию кукол, эдукационную программу „Ты можешь управлять куклой“, театральные спектакли и в теплое время года - эдукационный урок „Изготовление соломенной куклы“.

Администратор дома культуры Даля Земелене предложит посетить уникальную экспозицию кукол „Lėlių namai“ („Дом кукол“), где экспонируются разные куклы из разных стран. Жильцов здесь много – 600 и все они яркие, красочные, характерные, и у каждого есть свое место и своя история. Вторая экспозиция – театральные куклы. Вам не только устроят познавательное и веселое путешествие в мир театральных кукол, но еще и покажут спектакль. В 2000 г. здесь был создан кукольный театр „ČIZ“ („ЧИЗ“). Он известен во всей стране, а в 2002 г. был признан первым среди лучших любительских кукольных театральных коллективов Литвы и награжден „Золотой птицей“. В репертуаре театра спектакли „Собачьи истории“, „Приключения желуденка“, „Глупая гусыня“ и два рождественских – „Приключения снеговиков“ и „Ворона у елки“.

Кукольный театр можно создать своими руками, что и делают три замечательные женщины, три мамы - Нийоле Чирунене, Надежда Иванова и Даля Земелене. Вот вам и ключ к названию кукольного театра, которое состоит из первых букв фамилий основательниц театра. В этом театре поселилась любовь и доброта, уют и много сказок, ведь сделаны они умелыми кукловодами, которые в каждую из своих кукол вкладывают чуточку своей души. Спектакли проходят успешно, детям и взрослым оставляют самые положительные и теплые впечатления!

>>>>>>>>>>>>>>>>>> Ekspozīcija „Lellu nams” Bajorai ciemā <<<<<<<<<<<<<<<<<<<

OBEĻI (*Obeliai*)

Obeliu (Ābolu) pilsētiņā ir **Ramintas avoti**. Pie tiem izveidota V.Morkaiča **koka skulptūra „Raminta”**, kas atgādina leģendu par meitenes Ramintas un kara varona, kurš neatgriezās no kaujas, mīlestību.

Obeliu vēstures muzejs. Muzejā sakrāti vairāk nekā 3000 eksponāti, kas izvietoti 6 zālēs. Tie ir sadalīti pa atsevišķām tēmām: Lietuvas valsts vēstures, Obeliu novada, lietuviešu tautas mākslas, Lietuvas karaspēka, partizānu cīņu ziemeļaustrumu Lietuvā, numismātikas, medaļu un apdāvinājumu tēmas.

Sv. Annas baznīca. To 1900.g. uzcēla uz sadegušās baznīcas pamatiem. 11 reģistru ērģeles, kas rotātas kokgriezumiem. Pirms Pirmā pasaules kara šeit ērģeles spēlēja komponists Mikas Petrauskas.

[illegible]

KRIAUNI (*Kriaunos*)

Kriaunu baznīca

Celta 1818.-1929.g. no laukakmeņiem. Tai ir tautiskā klasicisma formas, taisnleņķa plāns ar apsīdu un diviem tornīšiem. Vidusdaļa ar trijiem jomiem, nošķirti ar pilāriem. Trīs altāri. Baznīcas pagalma sēta ir no akmens mūra. Tajā atrodas mūra zvanu tornis. Te kristīts dzejnieks un mācītājs Antanas Strazdas.

Kriaunu vēstures muzejs

Visvairāk vietas šeit atvēlēts lauku kultūras mantojumam: mājas soļa priekšmetiem, linu saimniecības apstrādāšanas darba rīkiem, galdnieku darba rīku kolekcijai un kokgriezēja R.Palivona darbu kolekcijai. Muzejā koka mantojums visvairāk tiek atklāts kopā ar 19.gs. virtuves piederumiem un dažādiem darba rīkiem. Senie koka meistari tos izgatavoja ne tikai funkcionālus, bet arī greznus. Izrotāšanas elementi: pasaules koks, zvaigznes, saule, mēness un putni, kas ir ļoti senu laiku relikti. Zinātnieki šo priekšmetu ornamentos saskata paslēptu dziļu jēgu. Muzeja "odziņa" ir **raganu ekspozīcija**. Te vienuviet mājvietu radušās vairāk nekā 500 raganas, burves, riebiņas, nāras, mājas garīni u.c.

[illegible]

UTENAS APRINKIS (*Utenos apskritis*)

- <http://www.turistopasaulis.lt/verta-aplankyti/utenos-apskritis/>

Viens no desmit Lietuvas apriņķiem, atrodas valsts ziemeļaustrumos. Apriņķis atrodas vēsturiskajā Augštaitijas novadā. Ziemeļos tas robežojas ar Latviju, austrumos ar Baltkrieviju, dienvidos ar Viļņas apriņķi, bet rietumos un ziemeļrietumos ar Panevėžas apriņķi. Apriņķī ietilpst **6 pašvaldības** - Anīkšču rajona, Ignalinas rajona, Molētu rajona, Utenas rajona, Visaginas un Zarasu rajona pašvaldības. Lielākās pilsētas – **Utena, Anīkšči** un **Moleta**. Platība 7,2 tk. km², 172 tk. iedzīvotāju. Apriņķī 1002 ezeri – vairāk nekā citos Lietuvas apriņķos. Augstākais punkts – Nevaišiu kalns (288 m) Ignalinas rajonā.

Kopš 2010.g. 1.jūlija, kad tika atceltas apriņķu administrācijas, apriņķiem ir tikai teritoriālas un statistiskas funkcijas.

Informācija par aprinki pārstrādāta un papildināta 07.09.2016.

[illegible]

ZARASU RAJONS

- <http://www.zarasai.lt/> – Zarasu rajona pašvaldība
- <http://www.ezeruzeme.lv/>

Platība 1334 km², 22,8 tk. iedz., no kuriem 8 tk. dzīvo Zarasu pilsētā. Senatnē novadu apdzīvojuši sēļi, par ko liecina pilskalni, vietvārdi un Mindauga laika dokumenti. Rajons tiek dēvēts par ezeru zemi, to te ir 322 (11% rajona teritorijas). Vairumu savā starpā savieno strauti un upes, liela rajona daļa

atrodas **Šventojas upes** baseinā, pārējā daļa – Daugavas baseinā. Cauri rajonam plūst 8 upes. 1/3 rajona aizņem meži, visvairāk to ir dienvidu daļā. Divi reģionālie parki – **Gražutes** un **Sartu**. Rajonā 30 vēstures pieminekļu.

<http://www.zarasai.lt/index.php?kalb=3>

Территория самоуправления Зарасайского района распределена на **10 округов**: Анталептес, Антазавес, Дегучайский, Дусетайский, Имбрадский, Салаккский, Сувекский, Турмантасский, города Зарасай и Зарасайской окрестности.

Зарасайский район в отношении природы является одним из самых уникальных и красивых в Литве.

<http://www.zarasai.lt/tic/ru/index.php?kas=39&ids=4&idm=1>

один из самых старых **крестов в деревне Аечай**, прошлое и воскрешение креста в деревне Асавитай.

костелы в деревнях Антазаве, Имбрадас, Смалвас, также **Венцавайская ветрянная мельница**.

Высокие сосны **леса Кракинес** хранят память о 8000 людей еврейской национальности, расстрелянных здесь 26 августа 1941 г., а **памятники независимости в Дусетосе и Дягучае**, обелиск, предназначенный памяти проложения дороги Каунас-Даугавпилс, увековечивают важные для Литвы даты.

Заезжие дома

Археологические памятники

Впечатляющий **Вярславский курган** в Анталептском округе использовался в 3-9 в. Один из самых больших Гутаучский курган, Лужском камне, по предположениям – остатки языческого храма, Манюлишский курган, Давайнский мифологическо-сакральный камень, Тильжский камень с чашечками, который может заинтересовать специалистов астрономии, странный Гирутишский камень с разными знаками и записями.

[illegible]

ANTAZAVE (*Antazavė*)

Ciemats Zarasu rajonā, seniūnas centrs. Atrodas Žalves ezera krastā. Pirmās ziņas par to no 1560.g., 18.gs. te uzbūvēta muižas pils un iekopts parks.

Antazaves Dieva Providences baznīca

<http://www.visitzarasai.lt/iv/9917691/lganu-nami/antazaves-dieva-providences-baznica>

Zalvēs 15

Celta 1794.g. baroka stilā. Trīs jomu celtne ir 33 m gara, 17 m plata un 24 m augsta. Tā būvēta no koka, apdarināta ar šķeltiem, bet vēlāk ar tēstiem dēļiem, kas piestiprināti ar kalēju darinātam naglām. Baznīcas ārpuse sarežģītas formas: centrālajā fasādē četru koka kolonnu portiks, otrais stāvs sadalīts ar pilastriem, fasāde nobeigta ar lakonisku, skaistas formas baroka frontonu un ar **diviem masīviem torņiem** ar smailiem jumtiem un krustiem uz tiem. Transepts ārdaļā arī ir rotāts ar frontoniem un karnīzēm. **Fasāde** ar garenisku, augšpusē noapaļotu logu rindām. Daudzi no tiem ir ar krāsaina stikla vitrāžām. Pajumtes un torņu konstrukcijas, pat stūru savienojumi ir izgatavoti tikai ar cirvi. Iekšējā telpa ir bazilikas tipa. **Liels altāris** ir vēlinā baroka paraugs. **Ērģeļu koris** balstās uz divām apaļām kolonnām, tā plānā – izliekta balustrāde.

Informācija par objektu pievienota 03.09.2016.

[>>>> Antazaves Dieva Providences baznīca <<<<](#)

Antazaves muižas pils un parks

<http://www.visitzarasai.lt/iv/9917691/paintiniai-gamos-takai/antazaves-muias-parks>

Dvaro 17

Izveidots 18.gs. beigās. Tas izvietots virzienā uz ezeru no **muižas pils** (tagad skola), lejup ejošās terasēs, un aizņem 5,5 ha platību. Pretī muižas ēkai atrodas līdz mūsdienām saglabāties **parters** ar ģeometriski izkārtotiem celiņiem un stādījumiem. Parku rotā četri dīķi un apakšējā terasē esošais **Žalves ezers** (*Žalvēs ežeras*). Pēckara gados parka teritorijā tika ierīkots Antazaves bērnu nams un internātvidusskola. Blakus skolai atrodas skvērs ar daudziem augiem un ģeometrisku plānojumu.

Ainaviskajā parka daļā aug astoņas introducētas koku un krūmu sugas, bet blakus skolai – 35. No tām jāmin baltegle, baltkoku un kalnu priede, Japānas magnolija, dažādu dekoratīvu formu rietumu tūjas, kanādas tūjas, ligzdas formas vienkāršās egles, dekoratīvās formas kalnu sēru vīksnas. Pretī skolai partera daļā ierīkota krāšņā puķu dobe, kā arī atpūtas vietas. Parka ieleju veido vietējie koku veidi: parastās kļavas, parastās liepas, parastie oši, kalnu gobas, parastie ozoli, parastās gobas.

Par vides sakārtošanu un uzraudzību rūpējas skolas administrācija. 1986.g. parks pieskaitīts vietējās nozīmes dabas pieminekļiem.

Informācija par objektu pievienota 03.09.2016.

[>>>> Antazaves muižas pils un parks <<<<](#)

Antazaves novada sabiedriskais muzejs

Vienā no grāfu Plāteru muižas istabām ir ierīkots muzejs, kurā tiek eksponēta detalizēta šī novada vēsture. Daudz vietas ir atvēlēts muižas īpašniekiem, lai iemūžinātu atmiņas par šo dzimtu.

Muzeja dibinātāja ir šī novada pētniece, skolotāja, goda novadpētniece Stanislava Kirailīte. Pateicoties viņas pūlēm, ir savākta un sistematizēta muižas, baznīcas un draudzes, skolas un bērnu nama vēsture.

Muzejā izstādīts arhīva un memuāru materiāls par novada, muižas, baznīcas un draudzes vēsturi, ir savākts detalizēts materiāls par grāfiem Plāteriem, viņu dinastiju, slavenām novada personām (komponistu J.Grodi, dzejniekiem A.Vienāžindi un P.Gauli, rakstnieci I.Lapieni un citiem šī novada spīdekliem).

>>>> Antazaves muižas pils un parks <<<<

Boļeslava Kotrima kapličā apglabāts gan viņš pats, gan viņa audzēkne Elžbeta un vinas vīrs.

[illegible]

ŠNUKSTU SKOLAS DENDROLOGISKĀ IZZINU TAKA

Возле хорошо ухоженной школы, пройдя по природной тропе 14 остановок, ознакомьтесь с декоративным миром деревьев и кустов, в котором сосны, сирень, клены, липы и много других.

>>>>>>>>>>>>>>>>>> Šnukstu skolas dendroloģiskā izzinu taka <<<<<<<<<<<<<<<<<<

DIEVMĀTES PARĀDĪŠANĀS VIETA KVINTIŠKOS

Kamšos, Zarasu raj., +370 385 37171, +370 682 40988

1967.g. 30.jūnijā, pusnaktī Jozas Krjaklis (15 gadi) ar māsīcu Albinu Skvarčiskajte (16 gadi) ar motociklu atgriezās no radiem mājup. Pēkšņi pie upes, kas savieno Ilga un Pakauša ezerus, bērni pamanīja gaismu, un, braucot pāri tiltiņam, uz satrūdējušā pāļa ieraudzīja neredzēta skaistuma meiteni. Pusaudži izbījās, motocikls noslāpa, lēni pabrauca garām, bet pēc tam motors atkal iedarbojās. No izbailem pusaudži nenieka nav jautājuši meitenei un viņa tiem arī nekā nav teikusi.

Atgriežoties mājup, Albina izstāstīja mammai par notikušo. Pēc neilga laika Albina parādījās sapnī tā pati meitene, tikai jau Marijas tēlā. Viņa izmisumā jau-tāta, kāpēc Albina nevienam nestāsta par redzētu. Imbradas baznīcas dekāns garīdznieks Juonas Jatulis, uzzinot par redzējumu, atbalstīja versiju, ka tā bijusi Sv. Jaunava Marija.

Pirmie svētceļotāji sāka braukt, lūgties un atstāt ziedus šajā vietā jau pēc dažiem mēnešiem, īsts apciemojumu bums sākās gadu vēlāk.

Okupāciju vara, kas ierobežoja ticības brīvību, uz to atreaģēja tā paša gada rudenī: tika pavēlēts izcirst kokus apkārt, atbrīvosies no krustiem svētajā vietā un izvietot kareivju un studentu nometnes. Lidinošies helikopteri fiksēja mašīnu numurus, kas brauc uz turieni. Aizturētos ļaudis ar autobusiem aizveda tālāk 10 km projām no šīs vietas un atlaida.

Šī svētceļotāju centra svarīguma iemūžināšanai 2014.g. vasarā mūsdienīgā stilā uzbūvēta **kapela**. Blakus uzstādīti krusti un altāri, apmeklētāji liek ziedus.

info no: <http://www.visitzarasai.lt/ly/9917691/6455907/vissytkis-jaunavas-marijas-pardans-vieta>

Informācija par objektu pārstrādāta un papildināta 03.09.2016.

[illegible]

Imbradā Krustā sistā Jēzus baznīca (1787, restaurēta 1891) – harmonisku formu celtnē. Imbradas ciemats veidojies pie viena no apkārtnes lielākajiem ezeriem – **Avilis**.

Pavisam netālu pirms rajona centra Zarasiem griežam pa kreisi uz Stelmužes ciematinu.

Reģiona karte: <http://balticmaps.eu/?lang=lv¢erx=637103.6003440476¢ery=6183318.201069807&zoom=5&layer=map&ls=o>

STELMUŽE (*Stelmužė*)

➤ http://travelnews.lv/?m_id=18312&i_id=5&pub_id=94715 – Atklājiet Latvijas vēstures daļiņu Lietuvā

Atrodas pie pašas Latvijas robežas, **Stelmužes ezera** krastā. Stelmužes muiža (latviski Stelmuiža) pazīstama no 16.gs. vidus kā topošās Kurzemes hercogistes sastāvdaļa. Ilgu laiku muiža piederēja vācu baroniem Folkerzamiem, vēlāk – Krievijas cāram tuvajai grāfu dzimtai Valujeviem. Gan vieni, gan otri bijuši īpaši nežēlīgi pret dzimtcilvēkiem.

Starpkaru posms aizritēja neskaidrībā par ciemata teritoriālo piederību: Latvijai vai Lietuvai: 1921.g. teritorija nonāca Lietuvas sastāvā pēc teritoriju pārdales starp Latviju un Lietuvu.

Tagad te tūristus piesaista vecākais koks Baltijā – **Stelmuižas ozols**, viena no vecākajām koka baznīcām Lietuvā – **Jēzus Krusta baznīca**, monumentālais **Vergu tornis** un **Līgumu akmens** – viens no lielākajiem un iespaidīgākajiem Lietuvā.

Folkenzamu muižas ēka daļēji sagrauta Pirmajā pasaules karā, tagad tajā veikals. Tai blakus 300 gadus veca **goba**.

Vergu tornis (*Vergu bokštas*)

Atrodas Stelmužes parkā pie Padvarines (Stelmužes) ezera. Neliela četrstūru ēka ar 75 cm biezām sienām un atverēm augšdaļā, būvēta no neskaldītiem laukakmeņiem, ķieģeļiem, kaļķa un māla javas. Muižas saimnieki tornī turēja noziegušos dzimtcilvēkus – ieslodzīja uz nakti, bet pa dienu atkal dzina darbā. Būve tika restaurēta 1986.g. un ierakstīta arhitektūras pieminekļu sarakstā. Vēsturiskajos avotos ir fiksēts, ka, neizturot muižas kungu nežēlību, dzimtļaudis bieži bēga no Stelmužes vai pat izdarīja pašnāvības.

info: <http://www.visitzarasai.lt/lv/9917691/kultras-mantojuma-objekti/vergu-tornis->

Informācija par objektu pārstrādāta un papildināta 03.09.2016.

[>>>> Vergu tornis <<<<](#)

STELMUŽES OZOLS (*Stelmužės gžuolas*)

Lietuvas **vecākais koks** ir arī viens no **vecākajiem visā Eiropā**, tā vecums tiek lēsts **~1500 gadu**, pastāv arī hipotēze, ka tas vecāks par 2000 gadiem.

Ir versija, ka *senajiem lietuviešiem te bijusi svētvieta Romula*, kur vaidelotes pieskatījušas svēto uguni. Šeit iegriezušies Lietuvas kunigaiši, krustneši un Zviedrijas karaspēks. Gar šo vietu soļoja arī Hitlera armija. Dobumā atrastās cilvēka skeleta paliekas un franču šautene liecina, ka te, visticamāk, bijusi kāda Napoleona armijas kareivja slēptuve, kad viņš bēga no Krievijas. Ir nostāsts, ka *caur dobumu var nolaisties pazemes pasaulē, ka zem tā saknēm var būt dārgumi*.

Ozola augstums 23 m, stumbra resnums 3,5 metri, apkārtmērs cilvēka auguma augstumā – 10,7 metri, bet pie zemes tas sasniedz 13,5 m (stumbra apveršanai nepieciešami 8-9 vīrieši).

Koks laika gaitā stipri cietis, miza ir saplaisājusi, pašas vārīgākās vietas noseptas ar vara plāksnēm. Sākot ar 1916.g. koku mēģinājuši ārstēt no Zviedrijas atsaukti speciālisti – iztīrījuši vidu no truses, apvilkuši vaiņagu ar metāla stīpu. Nav precīzi zināms, kas notika ar tā galotni. Leģenda stāsta, ka *ar to dzimtcilvēki aizšķērsoja ceļu ļaunajam caram, lai tas nevarētu pabraukt garām*. Ozols iežogots, lai pasargātu no tiem, kas mēdz tādus objektus ieskrāpēt savus vārdus.

Informācija par objektu papildināta 03.09.2016., pārstrādāta 14.02.2017.

[>>> Stelmužes Sv.Krusta koka baznīca <<<](#)

Stelmužes Sv.Krusta koka baznīca

(Stelmužes bažnyčia)

- <http://www.visitzarasai.lt/iv/9917691/muzeji-ekspozicijas-galerijas/stelmues-stelmubazncas-mkslas-muzejs-kunga-jzus-kristus-baznc-filii> (lv)

Ažuolo g. 14, Stelmužė, Imbrado sen., 32295, +370 674 98012, +370 385 52596

2019	bērnu (EUR)	stud. (EUR)	pens. (EUR)	pilnā (EUR)
maijs-augusts: I-V: 10-18, VI-VII: 10-17 sept-apr: II-VI: 10-18	0,50	0,50	0,50	1,-

Zarasu rajona vērtīgākais arhitektūras piemineklis. (*Stelmužes Viešpaties Jēzaus Kryžiaus filijinė bažnyčia*). Celta 1650.g. tikai ar cirvja palīdzību (tā pēdas saskatāmas šur tu uz baļķiem), neizmantojot zāģi. Vieņīgās naglas, kas tikušas izmantotas, kalēja naglas (labi redzamas uz baznīcas sienas).

Viena no vecākajām koka būvēm Lietuvā.

1713.g. baznīca pārbūvēta par barona Folkerzama līdzekļiem. Unikālo **kokgriezumu interjeru** vēlinās renesanses stilā veidojuši Ventspils meistari. Īpaša mākslinieciska vērtības ir **altārim** un **kancelei**. Rotājumos gan grebtas ozola lapas gan vīgu lapas, dažādi konusi un ziedu pumpuri.

Baznīcas iekšpusē gar sānu sienām bijušas izvietotas **14 ģipsī lietas bildes** ar Kristus krustā sišanas ainām, pašlaik saglabājusies tikai daļa. Pie labās puses sienas tās atstātas nerestaurētas ar Otrā pasaules kara ložu pēdām. Aiz kanceles **Stelmužes ģerbonis** – salauzts ritenis.

Sākumā šī bija luterāņu baznīca, kopš 1808.g. ir katoļu. Padomju laikos te bija Rokišķu muzeja filiāle.

Informācija par objektu pārstrādāta 15.02.2017.

[>>> Stelmužes Sv.Krusta koka baznīca <<<](#)

Aiz baznīcas grāfa Valujeva kaps.

Līgumu akmens (Velnakmens)

Atrodas Ligumai mežā pusotra km attālumā no ozola un baznīcas, tiklīdz tam nav viegli. Leģenda vēsta, ka šeit *akmeni no metis velns, kurš bija mērķējis baznīcā, tomēr aizmetis tai garām*. Ir pamats domāt, ka akmens pazemes daļa ir lielāka par virszemes daļu un akmens varētu būt lielākais Lietuvā. Senatnē uz tā varējuši sastāties 30 mednieki, lai apspriestu savas vīru darīšanas.

[illegible]

Sēli

Sēļi bija baltu cilts, kas dzīvoja uz dienvidiem no Daugavas: Latvijā – Aizkraukles, Jēkabpils un Daugavpils rajonā, Lietuvā – Rokišķu, Biržu, Kupišķu, Pasvales un Zaras rajonā. Sēļu valoda bija tuva kuršu valodai, tā tika lietota līdz 13.–14.gs., kad dienvidsēļi pārlietuviskojās, bet ziemeļsēļi – pārlatviskojās (pārlatgaliskojās). Valodnieki apgalvo, ka gan lietuviešu, gan latviešu valodā ir saglabājušies daži sēļu vārdi, piemēram, ezeru nosaukumi Cedass, Zadojs, Zarass, apdzīvotu vietu nosaukumi, piemēram, Salaks, Saloki, kā arī lietuviešu un latviešu izloksnēs kopēji vārdi (piem., *zaukti* – saukt u.c.). Vēl pirms 600 gadiem nekādas Lietuvas–Latvijas robežas šeit nebija un ļaudis runāja vienā sēļu valodā.

ZARASI (*Zarasai*)

- <http://www.visitzarasai.lt/> (lt, lv, ru, en) - Zarasu rajona tūrisma informācijas centrs
- <http://www.zarasai.lt/> (lt, en) – Zarasu rajona pašvaldība

Zarasu TIC: Sēļu lauk. 22, +370 385 37171, +370 682 40988, turizmas@zarasai.lt

Iespējams, ka vārds *Zarasai* cēlis no pārlietuviskota sēļu vārda *ezeras* (ezers). Blakus pilsētai ezers ar tādu pašu vārdu, tā dziļums sasniedz 37 metrus. Pilsētas augstums v.j.l. – 155 m. Zarasi atrodas 3 km no Latvijas robežas. 9 tk. iedz. Pilsēta pie 7 ezeriem rakstu avotos minēta 1596.g. kā viens no Viļņas bīskapijas pārvaldījumā esošiem īpašumiem.

<http://balticmaps.eu/?lang=lv¢erx=641397.9073460936¢ery=6178445.038763423&zoom=3&layer=map&ls=o>

Apbūvi veicināja **Pēterburgas-Varšavas šosejas** celtniecība, ko uzsāka 1830.g. (tagad tas ir ceļš A13 (Rēzekne-Daugavpils), Lietuvā – A6 – Zarasi-Utena-Ukmerge-Kauņa, sākot no Kauņas – A5). Uz šosejas Lietuvas teritorijā bija 25 zirgu maiņas stacijas. Pašos Zarasos gan tādas nebija.

Pilsētas centrs ir 19.gs.b.–20.gs.s. pilsētībūvniecības piemineklis. Tā vērtību nosaka ielu plānojums, kas aizgūts no Krievijas pilsētām un ir vienīgais tāds Lietuvā – radiāli apļveidīgs ar centru **Sēļu laukumā**.

76 gadus pilsētu sauca Novoaleksandrejevskā – par godu Nikolaja I dēlam.

19.gs.-20.gs.sāk. šeit tika rīkoti lieli gadatirgi, uz kuriem brauca tirgotāji no Rīgas, Maskavas, Kazaņas u.c. Sevišķi vērienīgi notika zirgu tirgošana. Tie notika divreiz gadā un ilga vienu nedēļu ziemā un vienu nedēļu vasarā.

1932.g. Zarasus pasludināja par kūrortu, arī padomju laikā šis apvidus tika attīstīts kā rekreācijas rajons, te netika celtas rūpnīcas, tās būvēja Utenā.

Pašlaik pilsētai klājas ļoti grūti. Tā pieder pie Lietuvas depresīvākajiem rajoniem. Pašlaik te atrodas maizes ceptuve, dāņu šūšanas fabrika, gateris, mazas kafejnīcas.

http://www.visitdaugavpils.lv/sites/default/files/303-308-lv_belladвина_brochure_top_10_09_2013.pdf

Pēterburgas-Varšavas šosejas būvēšanas piemiņas zīme

11 m augstais zaļi krāsotais **čuguna obelisks** atrodas Vitauta un Viļņas ielu krustojumā, tas atklāts 1845.g. Projekta autors ir Pjotrs Šteinkelers. Izliets no augstākās probes čuguna un līdz šai dienai stāv bez neviena rūsas pleķa. Agrāk uz tā bija plāksne ar uzrakstu «*По указу царя Николая I была проведена дорога от Каунаса до Даугавпилса (193 версты) в 1836 г.*», kas tagad glabājas novada muzejā.

Dominika Bukonta pieminēklis

Agrāk šeit stāvēja Staļina piemineklis, ko Atmodas laikā 1989.g. vietējie iemeta ezerā.

Skulptora L.Striogas piemineklis Sēlu laukumā atklāts 1993.g. 15.maijā.

Dakteris-antropologs un sabiedriskais darbinieks **Dominiks Bukonts** (1873-1919) bija ievērojama personība. Viņš vadīja vietējo hospitāli, dibināja ģimnāziju un vecināja vidusskolas būvēšanu, kā arī uzrakstīja grāmatu par novada antropoloģiju. Apglabāts Zarasu katoļu kapos.

[>>>> D.Bukonta pieminēklis <<<<](#)

Jaunavas Marijas debesu braukšanas baznīca

Būvēta 1674.g. neobaroka stilā iepriekšējās baznīcas vietā. 19.g.s tā bija nākusī avārijas stāvoklī un 1842.g. sākās restaurācijas darbi, līdz 1878.g. sienas bija nostiprinātas, plaiss aizsmērētas un novecojušās koka konstrukcijas nomainītas. Kopš atkārtotas iesvētīšanas 1906.g. baznīcas divi 30 m augstie **zvanu torņi** ir dominējošie pilsētas siluetā. Celtnes gar. 38 m, plat. 24 m. Interjers ir vienlaicīgi gan krāšņs, gan panīcis. Ievērojama ir blakus centrālajam altārim esošā **Sv.Marijas svētbilde**, kas pēc nostāstiem esot atradusies Viļņas pilī un tur saglabāta 1419.g. ugunsgrēkā. To dāvinājis lielkņazs Vitauts un tā esot brīnumdarītāja.

[>>>> Jaunavas Marijas debesu braukšanas baznīca <<<<](#)

Zarasu novada muzejs

➤ <http://www.zarsumuziejus.lt/> (lt) D.Bukonto 20, +370 385 52456 muziejus@zarasai.lt

Muzejā vairāk nekā 11 tk. eksponātu. Ekspozīcijā seni dokumenti, zvejas un medību rīki un trofejas, baznīcas literatūra, apģērbi, novada mākslinieka M.Šileiņa darbi, sakrālās skulptūras, novadam raksturīgo seno audumu un gultas pārklāju paraugi. Pastāvīgi darbojas dažādas izstādes, notiek kultūras pasākumi, valsts svētku piemiņas brīži. Muzejs un bibliotēka darbojas ceturtajā desmitgadē uzbūvētajā progimnāzijā, kurai ir lieliska arhitektūra.

[>>>> Zarasu novada muzejs <<<<](#)

Zarasu ezers ar panorāmas tiltu un strūklaku

Dziļums līdz 37 m, tajā četras salas – Lielā, Itāļu, Irbenāja, Liepu.

1,4 km garais Zarasa ezera krasts savieno **panorāmas tiltu** un Zarasa ezera **Lielo salu** (*Didžioji sala*). Siltajā gadalaikā zarasiešus un pilsētas viesus priecē krastā ierīkotā **strūklaka**, **pontonu laipa**, **laivu nomas punkts** (tie, kuriem patīk ceļot pa sauszemi, šeit var nomāt gravitāmobiļus un velosipēdus) un bērnu rotaļu laukums. Piekrastē ir uzsākta **skulptūru parka** veidošana.

2011.g. atklāts **panorāmas tilts** – arhitektūras būve, kurai nav analoga Lietuvā. No 17 m augstuma atklājas Zarasu ezera panorāma. Nokāpjot pa kāpnītēm lejā, var pastaigāties pa taciņu, kas stiepjas gar ezera krastu, vai arī ērti iekārtoties uz soliņiem un baudīt ainavu.

[>>>> Zarasu ezers ar panorāmas tiltu un strūklaku <<<<](#)

Citā ezerā – **Zarasaitī** ierīkota peldvieta ar torni lekšanai ūdenī.

Pareizticīgo baznīca (1877).

Vecticībnieku lūgšanas nams celts 20.gs sākumā, rekonstruēts 1991.g.

Ebreju kapi

Pamestajos kapos simtiem sūnām apaugušu kapakmeņi. Šeit atrodami apbedījumi datēti ar 1870.–1920.g. Pirms Otrā pasaules kara 62% Zarasai iedzīvotāju bija ebreji, Holokausta laikā apkārtnes mežos apšauti ~8000.

>>>> Ebreju kapi <<<<

Pilsētas kapi

Atrodas pie Zarasaitis ezera. Daudz bagātīgi rotāti kapakmeņi. Virs ieejas apmeklētājus uzrunā uzraksts: "Atceries, arī tev kādu dienu būs nepieciešama šī vieta". Atrodamas ~30 vāci karavīru kapu kopiņas no Pirmā pasaules kara. Pie tām uzraksts vēstī "Kara un necilvēcības upuriem".

>>>> Pilsētas kapi <<<<

Šaltupes kapela

Некогда через Шалтупе (так называется один из районов Зарасай) протекал ручеек. Молва гласит, что он имеет целительные свойства. В 1610 на месте нынешней часовни был построен деревянный костел и простоял он почти 200 лет. Однажды страшная буря разрушила костел и швырнула его в Зарасайское озеро. На поверхности воды удержалась лишь скульптурка Христа. Она и была перенесена в часовню, построенную на месте старого костела. После войны часовня была уничтожена. Место это пришлось людям по сердцу, поэтому они вновь отстроили часовню.

>>> Šaltupės kapela <<<<

[illegible]

Celveža versija: **06.05.2019.** Redīgēts: 06.05.2019.

Iepriekšējās versijas: 2005., 24.07.2009., 08.05.2015., 07.09.2016.

Informācija celveža veidošanai iegūta no dažādiem avotiem, tekstus un attēlus sagādājuši sadarbības partneri un portāla lietotāji. Ja kādus no izmantotajiem tekstiem vai attēliem aizsargā autortiesību likums, lūdzam mums par to zinot, un tie tiks izņemti no celveža.

www.Celvezi.lv

Celojumi iedvesmo!